

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**BAKALÁŘSKÁ
PRÁCE**

2017

**KLÁRA
SEDMIDUBSKÁ**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Přípravenost Odboru cizinecké policie na řešení problematiky
evropských migračních vln**

**The Immigration Police Department's Ability to Deal with the
European Migration Wave Problems**

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací
Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Borek

Klára Sedmidubská, DiS.

Z a d á n í b a k a l á ř s k é p r á c e

Student: **Klára Sedmidubská, DiS.**
Obor: Plánování a řízení krizových situací
Téma: **Připravenost Odboru cizinecké policie na řešení problematiky evropských migračních vln**
Téma anglicky: The Immigration Police Department's Ability to Deal with the European Migration Wave Problems

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce bude zmapování problematiky připravenosti Odboru cizinecké policie na řešení situace migračních vln.

V teoretické části budou vymezeny základní pojmy, nastíněny základní příčiny evropské uprchlické krize a ekonomické dopady migrace. Dále bude popsána činnost Odboru cizinecké policie v souvislosti s migrační vlnou.

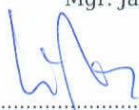
V praktické části budou uvedeny konkrétní případy práce Odboru cizinecké policie při zachytu migrantů na území České republiky. Dále zde budou prezentovány výstupy z nestandardizovaného anonymního dotazníku, s minimálním počtem 50 respondentů, analyzující znalosti a postoje policistů Odboru cizinecké policie v problematice migrace a jejich připravenost na ni. Poté bude navrženo doporučení pro případnou praxi.

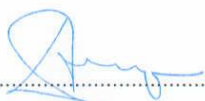
Seznam odborné literatury:

- [1] HRUDKA, Josef a David ZÁMEK, . Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1.1.2012, Praha: Police history, 2012, ISBN 978-80-86477-56-5
- [2] Kolektiv autorů, Evropa v imigrační krizi: jaká jsou východiska?: XII. vědecká konference: 3.-4. května 2016, Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, 2016, ISBN 978-80-86747-40-8
- [3] JANÁČKOVÁ, Stanislava a kol., Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?, Praha: Institut Václava Klause, 2016, ISBN 978-80-7542-007-7

Zadání platné do: 11.09.2018

Vedoucí: Mgr. Jaroslav Borek

vedoucí katedry / pracoviště

děkan

V Kladně dne 23.02.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Přípravenost Odboru cizinecké policie na řešení problematiky evropských migračních vln vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 15.05.2017

.....
podpis

Poděkování

Mé poděkování patří především mjr. Mgr. Jaroslavovi Borkovi za odbornou pomoc, vedení práce, cenné rady a připomínky, které mi poskytoval během vypracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat kpt. Bc. Simoně Abramové za konzultace, podklady a čas, který mi věnovala při tvorbě mé práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem policistům a policistkám za jejich čas a ochotu při zpracování dotazníkového šetření.

Abstrakt

Bakalářská práce je věnována problematice současné migrační vlny, a s tím spojené práci Odboru cizinecké policie. Hlavním cílem bakalářské práce je přinést náhled na práci Odboru cizinecké policie v souvislosti s migrační vlnou a zmapovat jeho připravenost na ni. V úvodu práce jsou vysvětleny základní pojmy, popsán výčet některých možných dělení migrace, její příčiny, ekonomické dopady a současné migrační trasy. Součástí práce je představení činnosti Odboru cizinecké policie a jeho jednotlivých oddělení a malé ohlédnutí za historií cizinecké policie.

V praktické části jsou zpracovány konkrétní případy záchytu migrantů Oddělením pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje z roku 2015 a 2016, a jejich individuální řešení. Výsledky anonymního dotazníkového šetření zaměřeného na zjištění znalostí, vlastních zkušeností a názorů policistů Odboru cizinecké policie v problematice migrace a jejich připravenost na ni, jsou zpracovány ve formě grafů. Na základě zjištěných poznatků jsou navržena možná doporučení.

Klíčová slova

Migrace; příčiny migrace; migrační vlny; cizinecká policie, Odbor cizinecké policie.

Abstract

Bachelor Thesis is dedicated to the issues of current migration wave and related work of Immigration Police Department. The principal aim of the Bachelor Thesis is to provide an insight into the Immigration Police Department work related to migration and whether they are prepared to it. Opening part of the Thesis explains basic expression, describes possible varieties of migration, causes and economical effects of migration and current migration routes. The Thesis also introduces the activities of Immigration Police Department and individual units and its brief history.

Practical part of the Thesis depicts specific events of migrants captured by Department of Residence Control, Investigation and Escort of Central Bohemia Police in 2015 and 2016 as well as individual solutions thereof. Answers to anonymous questionnaire distributed among members of the Immigration Police Department aimed at getting information regarding their knowledge, personal experience and opinions in the field of migration and awareness thereof are visualised in charts. Based on acquired information there are possible recommendations included.

Keywords

Migration; migration causes, migration waves, Immigration Police, Immigration Police Department

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Současný stav	15
2.1	Definice základních pojmů.....	15
2.2	Migrace.....	17
2.2.1	Druhy migrace	18
2.2.2	Příčiny migrace	20
2.2.3	Ekonomické dopady migrace	21
2.2.4	Migrační trasy	23
2.2.5	Cílové destinace.....	25
2.3	Policie České republiky.....	26
2.4	Cizinecká policie	27
2.4.1	Historie cizinecké policie	29
2.5	Odbor cizinecké policie Středočeského kraje	31
2.5.1	Oddělení pobytových agend	35
2.5.2	Oddělení dokladů a specializovaných činností	36
2.5.3	Oddělení dokumentace	37
2.5.4	Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort	38
2.5.5	Statistické údaje za rok 2015 a 2016 v České republice.....	45
3	Cíl práce.....	47
4	Metodika	49
4.1	Popis výzkumného šetření	49

4.2	Průzkumný nástroj.....	49
5	Výsledky.....	51
5.1	Popis záchytu cizinců a řešení situace z roku 2015 a 2016	51
5.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	57
6	Diskuze	72
7	Závěr	80
8	Seznam použitých zkratk.....	81
9	Seznam použité literatury	82
10	Seznam použitých obrázků	88
11	Seznamu použitých tabulek	89
12	Seznam použitých grafů.....	90
13	Seznam Příloh	91

1 ÚVOD

Problematika migrace provází lidstvo od nepaměti. Lidé se vždy v dějinách přemisťovali z místa na místo a migrovat nadále budou. Migrace obyvatelstva měla vždy nejrůznější příčiny – stěhování za lepší půdou k získání zdrojů obživy, v důsledku živelných katastrof, z náboženských, společenských či politických důvodů nebo z důvodu bezpečnostních rizik. Ať už je ale příčina migrace jakákoliv, základním motivem je vidina zlepšení stávající životní situace. Důvody, které vedou k migraci, jsou obvykle součtem hned několika faktorů, které se prolínají a překrývají. Lidé prchají z nestabilních, často válkou postižených oblastí za vizí ekonomické stability a bezpečím. Jediný rozdíl je v okolnostech migrace. Ten kdo se stěhuje dobrovolně, odchází za vidinou lepší pracovní pozice, kvalitního vzdělání, zdravotní péče či životního prostředí. Naopak ten, kdo je k odchodu donucen, hledá pro svůj nový život v první řadě bezpečnější prostředí. Současná migrační krize se stala snazší a rychlejší i díky lepšímu přístupu k informacím a velkému rozvoji infrastruktury. Migrující lidé hledají legální způsoby, ale riskují také své životy, když se pouští do mnohdy velmi riskantních nelegálních cest. Příkladem mohou být rodiny či jednotlivci zavření v zavazadlovém prostoru mezinárodních dopravců, ať už se jedná o autobusy nebo vlaky, anebo přeprava v těsných prostorech dodávkových vozů či kamionů. Jsou schopni riskovat své zdraví či životy.

Nikdy za doby své existence, ale tato problematika nebyla tak žhavým tématem jako je v současné době. Téma migrační krize otřásá celou Evropou. S největší pravděpodobností migrační vlna hrnoucí se na Evropu v nejbližší době hned tak neskončí a Evropa před migrační krizí nemůže utéct. Jelikož v poslední době, právě v reakci na současnou uprchlickou krizi, dochází v řadě zemí ke zpřísnování

migračních zákonů, roste počet nelegálních migrantů. Často se stává, že se na území státu dostanou regulérní cestou, ale po uplynutí doby, opravňující je k pobytu, daný stát neopustí.

V současné době ještě není Česká republika (dále jen „ČR“) pro většinu migrantů vysněnou cílovou zemí, ale je spíše zemí tranzitní. I přes tuto skutečnost se ale někdy stává konečnou zastávkou migrantů na jejich cestě za lepším životem. Za svou cestu mnohdy zaplatí nemalé částky a převaděči je vysadí v České republice nebo jsou zde kontrolováni cizineckou policií (dále jen „CP“), která v rámci své působnosti odhaluje nelegální migraci přes naše území.

Výběr tématu mé bakalářské práce je ovlivněn mou profesí, neboť sloužím u Odboru cizinecké policie (dále jen „OCP“), konkrétně u Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort v Kladně. Za dobu svého působení u tohoto oddělení policie jsem se setkala s různými osudy cizinců a s různými typy řešení, byť i stejně vypadajících situací. Ke každému je nutno přistupovat naprosto individuálně a musí se přihlížet k mnoha okolnostem.

Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „OPKPE“), jako oddělení cizinecké policie vykonává činnost týkající se převážně cizinecké problematiky, zejména z pohledu dodržování či obcházení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců“). Náplň práce policistů uvedeného oddělení je velice rozmanitá a přechází od mírnějších opatření jako je například uložení blokové pokuty za porušení zákona, až po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Ve své práci pouze nastíním náplň činností jednotlivých oddělení OCP, neboť jejich podrobný popis není předmětem této práce a vydal by minimálně na několik knižních provedení. V roce 2015 proběhla zatím největší migrační vlna

i Českou republikou. V závislosti na dění v celé Evropské unii byl i OCP nucen přijmout různá opatření na zabezpečení území České republiky. V rámci Odboru cizinecké policie Středočeského kraje byla zvýšena četnost kontrol v mezinárodních spojích u vlakových nebo autobusových dopravců, a taktéž byla zvýšena četnost kontrol na dálnicích, zejména kontrola dodávek a kamionů.

Práce s migranty je rozdílná od běžné náplně činností OPKPE. Ve většině případů se nejedná o jednotlivce, ale o skupiny osob, často s malými dětmi. Absence dokladů totožnosti či vydávání se dospělého za nezletilého nebývá ničím neobvyklým. Velkým problémem bývá také jazyková bariéra, pro někoho i náboženství. Ke každému je nutné přistupovat naprosto individuálně a taktéž i řešit situaci. Nelze říci, zda vůbec, či jaké řízení bude s konkrétním cizincem vedeno nebo stanovit jeho řešení, ani zda bude cizinec po ukončení řízení propuštěn na svobodu nebo umístěn v Zařízení pro zajištění cizinců. Mnoho důležitých a potřebných informací je zjišťováno v průběhu řízení, a dle toho je postupováno dále.

Teoretická část bakalářské práce se bude zabývat objasněním základních pojmů, nastíněním několika druhů a příčin migrace a jejich ekonomických dopadů. Malé nahlédnutí do historie cizinecké policie bude předcházet před popisem rozdělení Odboru cizinecké policie na jeho jednotlivá oddělení a nastíněním jejich pracovní náplně.

V praktické části se budeme věnovat rozboru případů z roku 2015 a 2016 při záchytu většího množství cizinců Oddělením pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje a ukážeme, jak byly jednotlivé případy řešeny v praxi. Dále se budeme zabývat provedením dotazníkového šetření mezi policisty Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského

kraje, zaměřeného na zjištění připravenosti policistů a samotného Odboru cizinecké policie na případnou další migrační vlnu. Následně budou graficky prezentovány výsledky dotazníkového šetření a na jejich základě bude navrženo opatření pro praxi.

Věřím, že tato práce přinese náhled na rozmanitost a náročnost výkonu práce u Odboru cizinecké policie.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Definice základních pojmů

V této kapitole se věnujeme hlavním pojmům, týkajících se migrace. Byly vybrány ty nejdůležitější, vztahující se k této práci.

Migrace – pohyb osob nebo skupiny osob přes mezinárodní hranice nebo v rámci jednoho státu. Jde vlastně o druh pohybu obyvatelstva, bez ohledu na délku, složení a příčiny, zahrnující migraci uprchlíků, vysídlených osob, ekonomických migrantů a osob, které se stěhují z jiných důvodů, včetně sjednocení rodiny (1).

Migrant – osoba, která se pohybuje z jednoho místa na druhé, zejména s cílem nalézt práci (2). Osoba, která se dobrovolně rozhodne dočasně nebo trvale žít v zemi, ve které se nenarodila, s cílem zlepšit svůj život, získat lepší vzdělání, sloučit rodinu nebo z jiných důvodů (3).

Uprchlík – osoba nedobrovolně prchající před ozbrojeným konfliktem či pronásledováním. Její situace se stává neúnosnou a velmi nebezpečnou, proto hledá nová bezpečnější útočiště v jiných zemích. Jde o osoby, pro které má skutečnost odmítnutí azylu potenciálně smrtelné následky (3).

Readmisní dohoda – mechanismus pro realizaci návratu osob, které odmítají využít možnosti dobrovolného návratu. Hlavním účelem dohod je usnadnit a urychlit proces readmise. Readmisí není jen akt předání osoby, ale mnoho dalších kroků, které předání musí předcházet – zjištění totožnosti a státního občanství dané osoby, prokázání vstupu na území jedné smluvní strany z území druhé

smluvní strany, vystavení dokladu až po skutečné předání osoby. Česká republika má v současné době sjednány readmisní dohody s celkem 14 státy (4).

Dublinké nařízení – „právním základem je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (tak zvané Nařízení Dublin III). Toto nařízení stanovuje soubor kritérií, podle kterých je určen jeden členský stát, který je příslušný k rozhodnutí o podané žádosti o azyl. Mezi kritéria patří rodinné vazby žadatele (Příslušný je ten stát, ve kterém se oprávněně zdržuje člen rodiny žadatele o mezinárodní ochranu. Důraz je zvláště kladen na situaci nezletilých žadatelů o mezinárodní ochranu bez doprovodu zákonných zástupců.), vydané vízum či povolení k pobytu (Příslušný je ten stát, který žadateli vydal povolení k pobytu či vízum.), neoprávněný vstup a pobyt (Příslušný je ten stát, jehož státní hranici neoprávněně žadatel překročil přicházeje ze třetího státu či kde alespoň 5 měsíců neoprávněně pobýval, nelze-li jinak zjistit, jak na území členských států přicestoval.), bezvízový styk (Příslušný je ten stát, kam žadatel vstoupil a je osvobozen od vízové povinnosti.) a první podaná žádost o azyl (Příslušný je ten členský stát, kde žadatel požádal o mezinárodní ochranu poprvé.)“ (5).

FRONTEX - Frontex pomáhá státům Evropské unie (dále jen“EU“) a zemím přidruženým k Schengenskému prostoru se správou vnějších hranic. Přispívá rovněž k harmonizaci hraničních kontrol v celé Unii. Agentura zprostředkovává spolupráci mezi pohraničními orgány jednotlivých zemí EU a poskytuje také technickou podporu a odborné znalosti (6).

Schengenský prostor – cílem bylo vytvořit prostor pro svobodný pohyb osob, zboží a zrušení kontrol na společných vnitřních hranicích členských států (7). Jde

o právo občanů Evropské unie pracovat a žít v kterékoli zemi Evropské unie a překračovat hranice aniž by byli podrobeni hraničním kontrolám. Země Schengenského prostoru mohou dočasně obnovit hraniční kontroly ve chvíli, kdy existuje vážná hrozba pro narušení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti dané země (8).

Vnější hranice – „*hranice České republiky s jiným než smluvním státem*“ (9) schengenského prostoru „*a také mezinárodní letiště na území České republiky*“ (9) určená pro mezinárodní lety s odletem, mezipřistáním nebo přiletem mimo území smluvního státu.

Vnitřní hranice – jde o hranice se státy schengenského prostoru. Vláda může opatřením obecné povahy dočasně zavést ochranu vnitřních hranic (10).

2.2 Migrace

Základní vlastností hmoty je pohyb, který se zároveň stává i základní vlastností společnosti a může mít nespočet podob. Migrace je jevem, který můžeme sledovat u všech prvků živé přírody, a lze popsat slovem stěhování. Jde o pohyb z místa na místo a zamýšlen může být jako dočasný nebo trvalý, vynucený nebo svobodný. Migrace je změna místa pobytu člověka, která vyvolává mnoho důsledků, a to jednak pro místo odkud člověk odchází, tak i pro místo kde se následně usídluje. Přítomnost něčeho nového spouští sled dalších dějů.

Lidé mění klimatické podmínky, jazykové zvyklosti, politickou kulturu a náboženství a dostávají se do míst, pro ně zcela neznámých a odlišných. Tyto změny se stávají náročnými nejen pro samotné migranty, ale také pro přijímající společnost (11).

Základ mezinárodní migrace tvoří migrace pracovní, rodinná, zpětná či azylová, dále lze rozlišit migraci za účelem studia, důchodu nebo zdravotní péče. Do nedávné doby byla nejvýznamnější pracovní migrace. V rodinné migraci jde o slučování rozdělených rodin nebo založení rodiny nové (12).

S příchodem současné migrační vlny lze do budoucnosti předpokládat nárůst migrace rodinné. Členové rodin, kteří v cílové zemi získají postavení azylanta, doplňkovou ochranu nebo nějaký druh pobytu opravňující je k pobytu na území daného státu, se budou snažit o sloučení své rozdělené rodiny. Poroste tedy příliv dalších migrantů a s tím spojené obavy původního obyvatelstva.

Důvodem odmítavých postojů vůči přijímání migrantů jsou bezesporu také rasové předsudky a touha zachovat na území daného státu rasovou čistotu původního obyvatelstva (13).

2.2.1 Druhy migrace

Existuje mnoho druhů dělení migrace, záleží vždy na pohledu konkrétního autora.

Mezi nejzákladnější druhy dělení migrace patří migrace vnitřní a vnější. Vnitřní migrace představuje pohyb osob uvnitř vymezené oblasti a vnější migrace představuje trvalý, dlouhodobý nebo krátkodobý přesun osob přes hranice vymezené oblasti (14).

Podle počtu migrantů směřujících do cílových zemí rozlišujeme:

- individuální migraci: tento typ migrace bývá pro cílovou zemi relativně zvládnutelný, neboť se jedná o neorganizované jednotlivce či malé skupinky cizinců, kteří do země přicházejí v průběhu určité časové doby v malém měřítku. Často tito cizinci přicházejí za konkrétní pracovní pozicí a na konkrétní místo do předem vybrané země. Zpravidla tito cizinci do země přicházejí legální cestou s potřebnými doklady, a tedy i migrace má legální charakter.;
- masovou migraci: tento typ migrace bývá pro cílové země nezvladatelný a často dochází k jejich destabilizaci, neboť cílové země nejsou schopny organizačně ani ekonomicky zvládat tak vysoké počty migrantů. V krátkém časovém období do cílových zemí přichází velká vlna migrantů z jednoho či více regionů. Tito cizinci nemají představu o tom, kde přesně by se chtěli usadit nebo co by v dané zemi vůbec chtěli dělat.

Dělení migrace s rozdílným dopadem na cílovou zemi:

- migrace v rámci stejné civilizace: do cílových zemí přicházejí cizinci ze stejných či velmi podobných regionů, sdílející stejné kulturní tradice, vzorce chování a společenské hodnoty. Tito cizinci většinou neznají formální ani neformální pravidla dané země, do které přicházejí, a také je neumějí nebo nechtějí respektovat.;
- migrace napříč jednotlivými kulturami: do cílových zemí přicházejí cizinci s odlišnými představami o fungování státu, vyznávaném náboženství či vůbec o životě v dané společnosti. Mají v sobě zakořeněné odlišné zvyky, tradice, náboženství, normy chování ze zemí odkud přicházejí. Často žili v zemích, založených na zcela jiných právních principech (15).

Další možná dělení:

- Dobrovolná (Osoby odešly na základě vlastního rozhodnutí.) x nucená-nedobrovolná (Příčin může být několik: vyhoštění, diskriminace, porušování lidských práv, politická nestabilita státu, válečný konflikt, přírodní katastrofy, atd.);
- Legální (Osoby splňují zákonné normy) x nelegální (Osoby porušují normu.);
- krátkodobá (Trvání do jednoho roku.) x dlouhodobá (Více jak jeden rok.) x přechodná (Pouze na určitou dobu.) x kyvadlová (Opakující se na místo určení a zpět do domovského státu) (14).

2.2.2 Příčiny migrace

Stále větší počet uprchlíků, pocházejících zejména z islámských zemí Blízkého východu a severní Afriky, je již delší dobu velmi diskutované téma. Migrační vlna do Evropy přichází „balkánskou a středomořskou cestou“. Dá se říci, že Česká republika dosud nepocítila masový příliv migrantů, neboť je zatím pouze zemí tranzitní nikoli cílovou.

Zdrojem evropské uprchlické krize jsou jednak přetrvávající konflikty a politická nestabilita na Blízkém východě a v severní Africe, ale současně tak i touha migrantů po lepším životě ve vyspělých státech. Bohužel ale řada indicií naznačuje, že v rámci migrační vlny do Evropy míří lidé s kriminální minulostí a potencionální teroristé, s cílem destabilizovat bezpečnostní situaci v zemích, které se ať už politicky nebo vojensky angažují v boji proti Islámskému státu a radikálnímu islamismu. Nelze však na všechny pohlížet jako na možné teroristy a jak se říká: „házet je do jednoho pytle“ (16).

Příčiny migrace můžeme rozdělit do těchto kategorií:

1. ekonomické (snaha o získání lépe placené práce a získání vyššího standardu);
2. sociální (přístup k lepší a kvalitnější zdravotní péči, vzdělání, na druhé straně pronásledování kvůli příslušnosti k určité sociální skupině);
3. politické (pronásledování ze strany vládnoucího režimu);
4. enviromentální (změny přírodního klimatu, nemožnost obživy);
5. demografické (přelidněnost a s ní spojené ekonomické a sociální strádání, stárnutí populace) (17).

2.2.3 Ekonomické dopady migrace

S každou masovou vlnou migrace přicházejí i velké náklady na její zvládnutí a to nejen v cílové zemi. Problémem masové vlny je velký počet nelegálních migrantů, avšak Evropa není „nafukovací“. V mnoha zemích, ze kterých migranti přicházejí je situace dlouhodobě neúnosná a tak jsou další miliony lidí připraveny migrovat do Evropy. Toto s sebou ponese další nemalé ekonomické náklady (18).

Základní ekonomické dopady migrace můžeme rozdělit na:

1. Prvotní náklady – jedná se o náklady, které musí stát vynaložit bez ohledu na to, zda migranti v cílové zemi zůstanou – stanou se azylanti, budou vyhoštěni či vráceni do jiné země nebo do jiné země sami odejdou.
 - náklady, které s sebou nese samotné zadržováním nelegálních migrantů;
 - náklady státu spojené s potřebou zesílení ochrany státních hranic;
 - náklady na prvotní ubytování a stravu migrantů;

- náklady na případné vyhoštění migrantů, kteří nedostanou azyl;
 - náklady bezpečnostních složek na prověřování rizikovosti migrantů, žádajících o azyl.
2. Náklady na integritu – jedná se o náklady, které postupem času vynaloží země, ve které se migrant stane azylantem
- náklady na vzdělání (výuka jazyka dané země, odborná kvalifikace, aj.);
 - náklady zdravotní péče a sociální výpomoci (na takovou výpomoc budou mít minimálně v prvních měsících pobytu v dané zemi nárok a to bez ohledu na skutečnost, že by kdy do zdravotního nebo sociálního systému přispěli);
 - náklady spojené s ubytováním (stát bude muset poskytnout migrantům ubytování, minimálně do doby než budou schopni sami sebe finančně zabezpečit);
 - náklady spojené s vyšší kriminalitou, kterou s sebou migrace z jiných kultur přináší.
3. Náklady spojené se ztrátou homogenity společnosti – jedná se o nesnadno vyčíslitelné, ale závažnější náklady, projevující se v delším časovém období. Hrozí úpadek hodnot vycházejících z anticko-křesťanských kořenů, neboť migranti přicházejí z jiného civilizačně-kulturního okruhu. Nejen teroristický útok v centru Paříže, ale i dřívější hořící předměstí francouzské metropole, kde většinu žijícího obyvatelstva tvoří migranti a jejich potomci, jasně ukázaly, že nekompaktní, nesourodá, na základě ideologie multikulturalismu nepřírozeně proměněná společnost má svá bezprostřední rizika a náklady. V souvislosti s touto situací se prvně začalo hovořit o nezvládnuté migraci.

Změnu politických preferencí v dané zemi můžeme také zařadit mezi dlouhodobější důsledky masové migrace. Lze očekávat vyšší sociální výdaje vzhledem k nákladům spojeným s migrací, dále také růst popularity levicových stran, preferujících vyšší zdanění a větší přerozdělování, a to ve chvíli, kdy migranti získají volební právo (15).

2.2.4 Migrační trasy

Než se dostanou migranti na území jimi vysněného státu nebo vůbec na hranice Evropské unie, musí vykonat velkou a nebezpečnou část své cesty přes několik států. Ke své cestě často využívají služeb převaděčů.

Trasy se ale mění, zejména v závislosti na přijetí opatření států, přes které migrační vlna do Evropy proudila. Příkladem je Maďarsko, které na své hranici se Srbskem, vystavělo plot proti běžencům.

Pro cestu do Evropy migranti využívají 8 migračních tras (viz Obrázek 1 – Migratory routes map). Těmi nejvyužívanějšími jsou centrální středomořská trasa, východní středomořská trasa a západní balkánská trasa (19).

Díky své poloze se středomořské cesty stávají vstupní branou migrantů z Afriky a Blízkého východu do Evropy. V závislosti na situaci v zemi původu migrantů, stavu migrační a azylové politiky v cílových a tranzitních zemích, činnosti pašeráků či ročním období, se trasy různě mění (20).

Centrální středomořská trasa: Počet migrantů využívajících tuto migrační trasu do Itálie klesl, hlavně z důvodu nedostatku lodí pašeráků. Nicméně i přes tuto skutečnost jsou v Libyi stále dobře zavedené pašerácké sítě, které umožňují plavbu přes moře, k čemuž používají staré rybářské lodě nebo gumové čluny. Tyto lodě

bývají často náchylné k převrácení, vzhledem k jejich přetížení. To je také jeden z důvodů proč se operace pohraniční stráže mění v pátrací a záchranné akce. Největší podíl migrantů, podnikajících tuto nebezpečnou cestu byli Eritrejci, Nigerijci a Somálci (21).

Východní středomořská trasa: Tato trasa je nejčastěji využívána migranty, pocházejícími ze Sýrie, Afghánistánu a Somálska, pro cestu do Řecka (22). Trasa navazuje na asijskou migrační trasu (nejvíce využívána obyvateli Afghánistánu, Pákistánu, Iráku, Iránu a Sýrie) a v podobě západní balkánské trasy pokračuje dále (23).

Západní balkánská trasa: Řetězový efekt na tuto trasu měl velký počet migrantů přicházejících do Řecka. Jejich cesta odtud vedla do Makedonie a přes Srbsko, Maďarsko a Chorvatsko pokračovala dále do západní Evropy. To vedlo k nebývalému počtu migrantů, kteří se opětovně snažili vstoupit na území Evropské unie přes hranice Maďarska se Srbskem. Tuto trasu nejčastěji využívají obyvatelé Afghánistánu, Pákistánu a Sýrie (24).

Obrázek 1 Migratory routes map

(Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/>)

2.2.5 Cílové destinace

Migranti mířící do Evropské unie mají své vysněné cílové destinace, ovšem ne vždy se ocitnou v té zemi, o které snili. Ať už je to jejich vlastní vinou, vinou převaděčů, kteří nedodrží svých slibů nebo vinou kontroly migrantů ze strany policie.

Mezi státy, které ohlásily největší počty migrantů, patří Německo, Francie, Rakousko, Švýcarsko a Itálie. V roce 2016 došlo k zavedení kontrol na vnitřních hranicích některých států Evropské unie a to vedlo ke změně používaných migračních tras (25).

2.3 Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen „PČR“) je bezpečnostním sborem, což upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (26). Úkoly bezpečnostního charakteru Policie České republiky vycházejí z bezpečnostní politiky státu (27).

Činnost Policie České republiky podléhá policejnímu prezidiu v čele s policejním prezidentem, který za její činnost odpovídá ministru vnitra. Pod policejní prezidium spadají útvary s celostátní působností, které zřizuje na návrh policejního prezidenta ministr vnitra a také krajská ředitelství, která jsou zřízena zákonem.

V čele organizační struktury PČR stojí Policejní prezident České republiky, pod kterého spadají následující útvary:

- První náměstek policejního prezidenta (Ředitelství služby cizinecké policie, Ochranná služba, Útvar pro ochranu prezidenta České republiky, Pyrotechnická služba, Letecká služba, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Ředitelství služby pořádkové policie, Ředitelství služby dopravní policie, Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál);
- Náměstek policejního prezidenta pro Službu kriminální policie a vyšetřování (Národní centrála proti organizovanému zločinu Službu kriminální policie a vyšetřování, Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování, Útvar speciálních činností Služby kriminální policie a vyšetřování, Útvar rychlého nasazení, Kriminalistický ústav Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Služby kriminální policie a vyšetřování, Úřad služby kriminální policie a vyšetřování);

- Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku (Správa logistického zabezpečení);
- Kancelář policejního prezidenta;
- Ředitelství pro podporu výkonu služby;
- Krajská ředitelství policie (rozděleno přesně dle krajů ČR) (28).

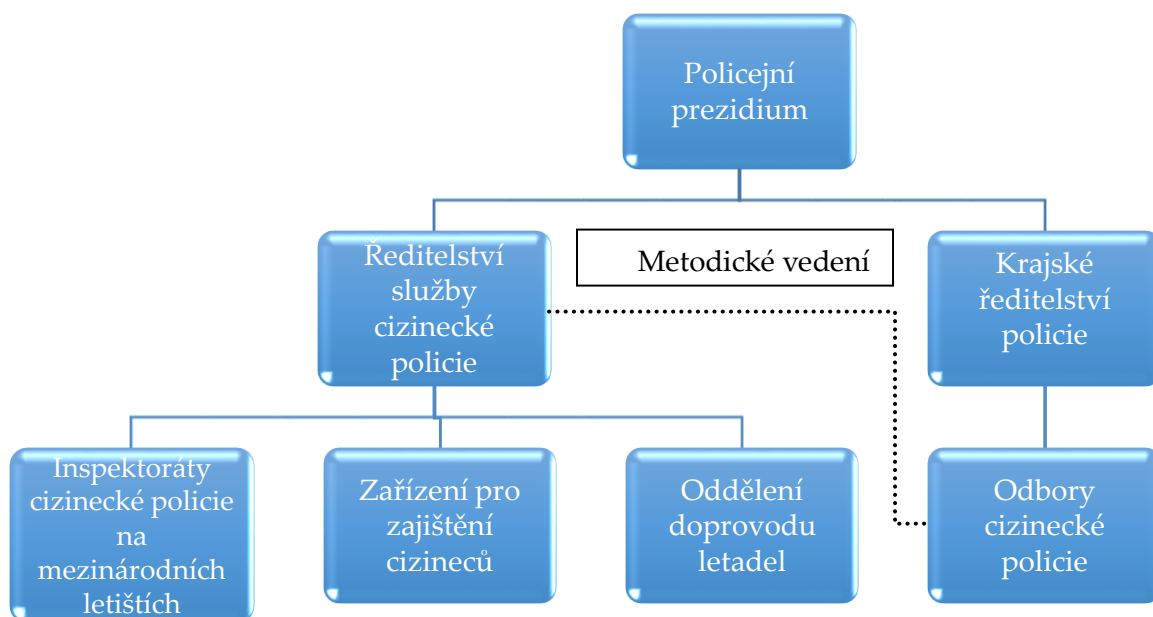
2.4 Cizinecká policie

Cizinecká policie plní úkoly vyplývající především ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, dále z mezinárodních smluv a právních předpisů Evropských společenství (28).

Činnost cizinecké policie lze rozdělit do dvou oblastí. První oblastí je činnost prováděná na vnějších hranicích a do druhé oblasti spadají činnosti vykonávané na území, za která jsou odpovědná místně příslušná krajská ředitelství policie. Na vnějších hranicích jde především o činnosti spojené s ochranou hranic a hraniční kontrolou. Mezi činnosti vykonávané na území patří především odhalování nelegální migrace cizinců, odhalování trestné činnosti cizinců související s překračováním vnitřních hranic a plnění vybraných úkolů při povolování pobytu cizinců na území České republiky. Všechny základní útvary cizinecké policie jsou oprávněny prověřovat a šetřit trestné činy, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky.

Činnost služby cizinecké policie je vykonávána na dvou úrovních – celorepublikové a regionální. Na celorepublikové úrovni ji vykonává Ředitelství služby cizinecké policie, které přímo řídí inspektoráty cizinecké policie na mezinárodních letištích, zařízení pro zajištění cizinců a oddělení doprovodu letadel. Dále metodicky vede, vytváří podmínky a koordinuje Odbory cizinecké

policie krajských ředitelství policie. Na regionální úrovni, tedy v rámci krajských ředitelství policie, vykonávají činnost Odbory cizinecké policie (27).

Obrázek 2 Členění v rámci policie, zdroj : (27)

Mezi prameny práva, ze kterých vychází činnost cizinecké policie, můžeme zařadit:

- zákony České republiky a podzákoné předpisy (například zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, atd.);
- právo Evropské Unie (směrnice, nařízení);
- mezinárodní smlouvy (readmisní dohody, smlouvy o bezvízovém styku, atd.) (29) .

2.4.1 Historie cizinecké policie

Počátky cizinecké policie sahají do roku 1935, kdy byla Ministerstvem vnitra zřízena četnická letecká hlídka, jež měla na starost vzdušný prostor kolem naší země. Tato hlídka měla za úkol dohlížet na dodržování platných předpisů a mezinárodních úmluv v oblasti letectví a hájit svrchovanost státu ve vzdušném prostoru. Dále také poskytovat pomoc při přírodních pohromách, leteckých nehodách a vyšetřování příčin leteckých katastrof (vyjma vojenských). Kontrolovala dodržování leteckých řádů pravidelných linek, povolené lety cizozemských letadel a neoprávněné přelety. Prováděla hlásnou službu v pohraničí i vnitrozemí a spolupracovala s pozemní bezpečnostní službou.

V roce 1936 byla zřízena Stráž obrany státu, která měla za úkol hlídat důležité objekty, vykonávala zpravodajskou službu a připravovala vojenskou obranu státních hranic před případným nebezpečím ze strany fašistického Německa. Gestapo a německé bezpečnostní složky, měly v Protektorátu Čechy a Morava, dominantní postavení.

Po odchodu spojeneckých vojsk z Československé republiky v roce 1945, zůstala na hranicích Finanční stráž a jednotky Pohotovostního pluku 1 Národní bezpečnosti. Jednotky byly v roce 1946 přeměněny na Pohraniční útvary Sboru národní bezpečnosti 9600. Jejich úkolem bylo střežit 2.116 km státní hranice.

Ministerstvo vnitra v roce 1946 podle vzoru četnických hlídek obnovilo letectvo a bylo zřízeno Velitelství letectva SNB. Jelikož byla mezi Východem a Západem tak zvaná železná opona, měla na naší hranici vliv i mezinárodní diplomacie. V roce 1949 došlo ke vzniku Pohraniční stráže SNB, sloučením Finanční stráže a Pohraničního útvaru SNB 9600. Jejím stěžejním úkolem bylo vojensky střežit

státní hranice. Dále prováděla Pohraniční stáž celní ochranu (pasové kontroly) a spolupodílela se na zajištění veřejné bezpečnosti. V roce 1951 byl přijat Zákon o ochraně státních hranic, který kodifikoval její úkoly a poslání. Ochrana státních hranic byla tedy zajišťována Pohraniční stráží, resp. Pohraniční stráží Federálního policejního sboru, až do 31. prosince 1992. Od začátku roku 1993 až do roku 2007 byla ochrana státní hranice zajišťována Službou cizinecké a pohraniční policie České republiky (30).

K první velké reorganizaci cizinecké policie došlo dne 21. prosince 2007, po vstupu České republiky do Schengenského prostoru, kdy došlo ke zrušení hraničních přechodů a ke zrušení hraničních kontrol po celé délce pozemních hranic. V tu chvíli pohraniční policie ztratila své opodstatnění a jako dřívější součást cizinecké policie zanikla, zachovány byly pouze hraniční kontroly na mezinárodních letištích. Ke zrušení hraničních kontrol na letištích pro lety do států schengenského prostoru došlo až 30. března 2008. Z bývalých referátů na hraničních přechodech vznikly inspektoráty cizinecké policie, kdy na každém okrese působil vždy jen jeden. Inspektoráty měly na starost kontrolu pobytu cizinců a povolování pobytu.

V roce 2009 se reforma celé Policie České republiky dotkla i organizačního uspořádání útvaru cizinecké policie. Zanikla Okresní ředitelství Policie České republiky a vznikla nová Krajská ředitelství, která odpovídala uspořádání územně samosprávným celkům. Došlo tedy k přechodu cizinecké policie pod správu Krajských ředitelství Policie České republiky.

V rámci druhé velké reorganizace došlo dne 1. ledna 2011 ke zrušení inspektorátů cizinecké policie a Oblastních ředitelství cizinecké policie.

Inspektoráty byly zachovány pouze na mezinárodních letištích a spadají přímo pod Ředitelství služby cizinecké policie.

V současné době je Ředitelství služby cizinecké policie spravováno Policejním prezidiem a působí jako metodický článek cizinecké policie. Činnost cizinecké policie řídí jednotlivá krajská ředitelství, která spravují vždy jeden Odbor cizinecké policie (31).

2.5 Odbor cizinecké policie Středočeského kraje

Dle ustanovení § 161 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky: „Působnost správních orgánů podle tohoto zákona vykonávají v rámci policie, odbory cizinecké policie“ (32).

Dle ustanovení § 164 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, Odbor cizinecké policie

- a) „zabezpečuje plnění úkolů vyplývajících z přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství nebo závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy,
- b) provozuje informační systémy podle § 158 odst. 1 v rozsahu své působnosti,
- c) provádí pobytovou kontrolu,
- d) vyžaduje výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů¹; žádost a výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- e) rozhoduje v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti,

¹ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

- f) rozhoduje o prodloužení platnosti a doby pobytu na krátkodobé vízum, o ukončení přechodného pobytu na území, k němuž se vízum nevyžaduje, a uděluje výjezdní příkaz,*
- g) rozhoduje o zrušení platnosti krátkodobého víza,*
- h) rozhoduje v rozsahu své působnosti o přestupcích a správních deliktech podle tohoto zákona,*
- i) rozhoduje o správním vyhoštění cizinců, o uložení povinnosti opustit území (§ 50a), o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování (§ 123b) a o vrácení finanční záruky nebo jejím propadnutí státu (§ 123c),*
- j) rozhoduje o dodatečném potvrzení údaje o datu a místu vstupu cizince na území (§ 180d),*
- k) rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území a jeho vycestováním z území, je-li cizinec zajištěn podle zvláštního právního předpisu²,*
- l) provádí zadržení cestovního dokladu podle § 117 odst. 1,*
- m) ověřuje pozvání,*
- n) plní funkci ohlašovacího orgánu v rozsahu vymezeném tímto zákonem,*
- o) provádí eskortní činnost v souvislosti s vyhošťováním cizinců nebo v souvislosti s policejním průvozem cizinců přes území anebo průvozem leteckou cestou,*
- p) pořizuje obrazové záznamy a snímá daktyloskopické otisky při podání žádosti o udělení víza, při ověřování totožnosti držitele víza, v souvislosti s prohlášením víza za neplatné, řízením o správním vyhoštění, správním vyhoštěním, zajištěním cizince za účelem správního vyhoštění, zjišťováním totožnosti, plněním závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy nebo z přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství anebo v souvislosti s poskytnutím dočasné ochrany,*
- q) vyžaduje závazné stanovisko³ ministerstva, zda vycestování cizince je možné,*

² § 27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

- r) vydává potvrzení o zadržení cestovního dokladu podle § 117,
- s) ověřuje potvrzení podle § 92 písm. a),
- t) prověřuje, zda se cizinec nedopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat oprávnění k pobytu,
- u) zajišťuje dopravu a střežení cizince, kterému byl odepřen vstup na území, pokud jeho zdravotní stav vyžaduje bezodkladný převoz k poskytovateli zdravotních služeb, a od něj zpět na hraniční přechod,
- v) rozhoduje o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, zajištění podle § 124b nebo za účelem plnění závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy,
- w) rozhoduje o umístění cizince do zařízení,
- x) provádí eskortu cizinců včetně zajištěných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany mezi jednotlivými zařízeními; zabezpečuje přepravu a střežení cizinců včetně žadatelů o udělení mezinárodní ochrany zajištěných v zařízení k lékařskému ošetření k poskytovateli zdravotních služeb, v případě cizinců k uskutečnění konzulární návštěvy, k provedení úkonů v trestním řízení, k provedení dalších úkonů souvisejících s účelem zajištění, anebo k soudu a zpět,
- y) posuzuje, zda veřejná listina podle § 108 odst. 1 písm. b) splňuje podmínky podle § 108 odst. 2“ (32).

Dle ustanovení § 164 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, „Odbor cizinecké policie, v době platnosti rozhodnutí o zajišťování ochrany vnitřních hranic podle zvláštního právního předpisu⁴, dále

- a) provádí hraniční kontrolu,

³ § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁴ Zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů (zákon o ochraně státních hranic).

- b) rozhoduje o udělení krátkodobého víza na hraničním přechodu,
- c) rozhoduje o odepření vstupu cizince na území, o zrušení platnosti krátkodobého víza a o prohlášení krátkodobého víza za neplatné,
- d) v souvislosti s rozhodnutím o odepření vstupu cizinci na území provádí nezbytné úkony s cílem zajistit, aby cizinec bez zbytečného odkladu vycestoval zpět do zahraničí,
- e) rozhoduje o odepření vycestování z území“ (32).

Odbor cizinecké policie, působící na území Středočeského kraje (dále jen „STČK“), má své sídlo na adrese: Praha – Karlín, Křižíkova 279/8.

Odbor cizinecké policie spadá do působnosti náměstka ředitele Krajského ředitelství policie pro vnější službu a dělí se na další oddělení:

- Oddělení pobytových agend;
- Oddělení dokladů a specializovaných činností;
- Oddělení dokumentace;
- Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort.

Obrázek 3 Dělení Odboru cizinecké policie, zdroj: autor

2.5.1 Oddělení pobytových agend

Oddělení pobytových agend je správním orgánem, plnícím činnosti, vyplývající ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, mezi které patří:

- základní zaměření na cizince legálně pobývajících na území;
- zjištění skutečností zda se cizinec nedopouští obcházení zákona s cílem získat oprávnění k pobytu;
- kontrolu dodržování vstupu a pobytu na území ve vztahu k plnění účelu pobytu na území (povolený pobyt např. studium, zaměstnání, účast v právnické osobě apod.);
- součinnostní akce s organizačními články PČR, státní správy a samosprávy;
- ukončení pobytu cizinců na území;
- zadržení cestovního dokladu cizince;
- prodloužení platnosti a doby pobytu na vízum k pobytu do 90 dnů;
- ověření pozvání do ČR;
- ohlašovací orgán pro cizince;
- provádění vzájemné spolupráce s Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky;
- potvrzení oprávněnosti pobytu na území pro potřeby uzavření manželství vydávané do 31.12.2013, prověření zda se cizinec nedopustil obcházení zákona s cílem získat oprávnění k pobytu zejména, zda účelově neuzavřel manželství, nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství.

2.5.2 Oddělení dokladů a specializovaných činností

Obrázek 4 Logo Oddělení dokladů a specializovaných činností, zdroj: (40)

Základní zaměření:

- poskytnutí speciální techniky pro odhalování padělaných či pozměněných dokladů přímo v terénu (Schengenbus) možnost využití i pro nasvícení prostoru (osvětlovací balon o příkonu 2000 W) včetně elektrocentrály 4T Honda 220V, 360 V, 5,6 KW;
- prověření pravosti cestovních dokladů, veřejných listin a cenin (pozměněných či padělaných);
- vypracování odborného vyjádření do 24 hod. (pokud je k dispozici srovnávací materiál);
- on-line lustrace osob v terénu v případě použití speciální techniky (Schengenbus);
- provedení školení a výcviku specialistů a dalších policistů jiných složek PČR či jiných orgánů státní správy či samosprávy;
- prověření platnosti dokladů cestou SIRENE, Interpolu a Europolu;
- termovize ke střežení zejména zelené hranice při jejím nelegálním překračování, významně vypomáhá Službě kriminální policie a vyšetřování při šetření trestných činů;
- technické zajištění přednášek (notebook, projektor, plátno).

2.5.3 Oddělení dokumentace

Základní zaměření:

- vyhledávání, šetření, prověřování a odhalování trestných činů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky, spáchaných v souvislosti s cizineckým prvkem;
- monitorování rizikových prvků v oblasti migrace cizinců se zaměřením na organizovanost;
- shromažďování, dokumentování a vyhodnocování poznatků při podezření z přeshraniční trestné činnosti v souvislosti s přepravou osob a zboží;
- zajištění organizace součinnostních akcí za účelem odhalování trestné činnosti s akcentem na cizinecký prvek.

2.5.4 Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort

Obrázek 5 Logo OPKPE Středočeského kraje, zdroj: (40)

Základní zaměření:

- provádění kontroly pobytů cizinců na území České republiky – to znamená kontroly dodržování povinností vyplývajících zejména ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky;
- vede správní řízení a vydává rozhodnutí v rámci správního řízení;
- provádí kontrolu oprávněnosti zaměstnání či podnikání cizinců;
- provádí eskortní činnost zejména ve vztahu k cizincům ve vymezeném rozsahu;
- odhaluje přestupky a správní delikty zejména dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců;
- pátrá po cizincích neoprávněně se zdržujících na území České republiky;
- v případech, vymezených zákonem provádí zajištění cizinců do Zařízení pro zajištění cizinců;
- provádí lustrace v Cizineckém informačním systému a ve Vízovém informačním systému;
- ve vymetených případech rozhoduje o zrušení či zneplatnění víza;

- zajišťuje plnění úkolů v souvislosti se zajištěním, předvedením, zadržením či zatčením osob;
- spolupracuje s Celními úřady, Inspektoráty práce, Úřady práce a dalšími orgány státní správy, samosprávy a samozřejmě i s jinými útvary Policie České republiky;
- ve vymezeném rozsahu spolupracuje s orgány jiných států a zajišťuje úkoly vyplývající z mezinárodních smluv;
- ve stanovených případech vede trestní řízení;
- pořizuje obrazové záznamy a snímá daktyloskopické otisky prstů;
- disponuje speciální technikou (např. PSION, AFIS, termovize, noktovizor, atd.).

Dle ustanovení § 167 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je Policie oprávněna:

- „vyžadovat výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů; žádost a výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup,*
- snímat daktyloskopické otisky a pořizovat obrazové záznamy při podání žádosti o udělení víza, při ověřování totožnosti držitele víza, v souvislosti s prohlášením víza za neplatné, řízením o správním vyhoštění, správním vyhoštěním, zajištěním za účelem správního vyhoštění, se zjišťováním totožnosti, plněním závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy nebo z přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství,*
- při plnění úkolů podle tohoto zákona požadovat vysvětlení související s plněním úkolů,*
- provádět pobytovou kontrolu*

1. *cizince za účelem zjištění, zda se na území zdržuje oprávněně a zda splňuje podmínky pobytu na území podle tohoto zákona,*
 2. *cizince nebo jiných osob za účelem zjištění, zda dodržují povinnosti stanovené tímto zákonem,*
- e) v souvislosti s hraniční nebo pobytovou kontrolou požadovat po cizinci prokázání totožnosti,*
- f) vstupovat do ubytovacích zařízení za podmínek stanovených tímto zákonem a kontrolovat domovní knihy,*
- g) provádět osobní prohlídku a prohlídku věcí, pokud tak stanoví tento zákon,*
- h) zapsat do cestovního dokladu, že cizinci bylo uloženo rozhodnutí o správním vyhoštění,*
- i) zadržet peněžní prostředky cizince zajištěného podle zvláštního právního předpisu⁵,*
- j) použít peněžní prostředky cizince zadržené podle písmene i) k úhradě, byť i částečné, nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území a jeho vycestováním z území,*
- k) při plnění úkolů podle tohoto zákona prověřovat, zda se cizinec nedopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat oprávnění k pobytu,*
- l) snímat daktyloskopické otisky a pořizovat obrazové záznamy na základě přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství⁶ v souvislosti s vydáním cestovního dokladu podle zvláštního právního předpisu⁷,*

⁵ § 2 odst. 7 a § 14a odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 165/2006 Sb.

⁶ Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsaná v Schengenu v Lucemburském velkovévodství dne 14. června 1985. Úmluva podepsaná dne 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

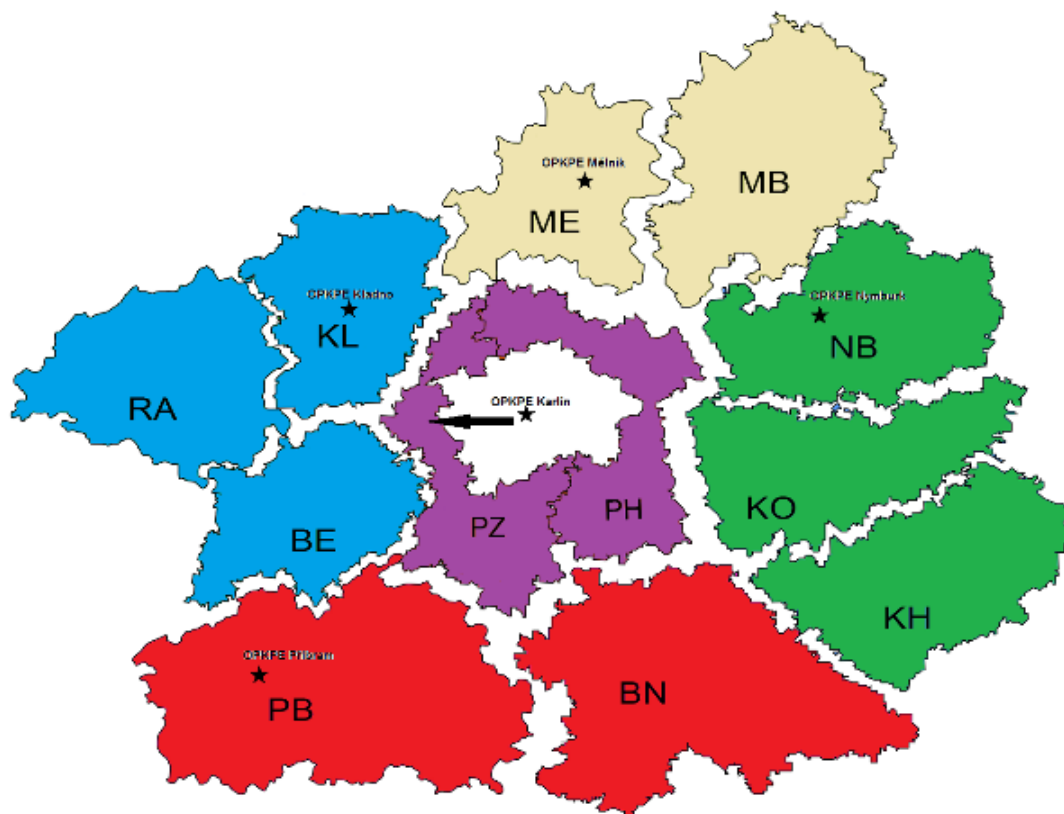
- m) zadržet doklad, jehož platnost skončila podle § 87z, 87aa nebo 117f; o zadržení dokladu vydá cizinci potvrzení,*
- n) v souvislosti s odepřením vstupu cizince na území vyzvat cizince k vycestování bez zbytečného odkladu zpět do zahraničí a provést nezbytné úkony s cílem zajistit, aby cizinec zpět do zahraničí bez zbytečného odkladu vycestoval“ (32).*

Dle ustanovení § 167 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je Policie oprávněna: „*při pobytové kontrole, prováděné podle odstavce 1 písm. d), vstupovat do objektů a na pracoviště zaměstnavatele v případě důvodného podezření, že se v nich zdržují cizinci. Toto oprávnění má policie i po skončení pracovní, prodejní nebo provozní doby“ (32).*

Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje jako organizační článek, se rozděluje teritoriálně do pěti pracovišť. První pracoviště se nachází na území hlavního města Prahy a policisté tohoto oddělení svou činnost v terénu vykonávají ve většině případů na území Praha venkov východ, Praha venkov jih a Praha venkov západ. Druhým, detašovaným pracovištěm je Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Nymburk, které spravuje bývalé okresy Nymburk, Kolín a Kutná Hora. Třetí detašované pracoviště se nachází v Příbrami, a jeho činnost je vykonávána na území bývalých okresů Příbram a Benešov. Čtvrté detašované pracoviště sídlí na území města Mělník, a jeho činnost je směřována do bývalých okresů Mělník a Mladá Boleslav. Posledním, pátým detašovaným pracovištěm je Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort sídlící na Kladně, a působící na území bývalých okresů Kladno, Rakovník a Beroun. Na každém pracovišti jsou policisté v běžném výkonu služby, kteří jsou v terénu, dále

⁷ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

zpracovatel, který zabezpečuje dohled nad vedením řízení ve spisové podobě a koordinátor, zabezpečující řádný chod pracoviště.

Obrázek 6 Mapa pokrytí Středočeského kraje, zdroj: (33)

Opatření provedená v reakci na migrační vlnu

V průběhu roku 2015 byla státy Evropské unie zavedena opatření proti zvýšenému tlaku tranzitní nelegální migrace (například stálé nebo zvýšené hraniční kontroly, výstavba hraničních plotů, zřízení tranzitních zón aj.). Z důvodů prověření připravenosti Policie České republiky k minimalizaci dopadů nelegální migrace do a přes Českou republiku, byla provedena série cvičení, a to na státních hranicích s Rakouskem, se Spolkovou republikou Německo a s Polskem. Dále bylo

provedeno mnoho celorepublikových akcí zaměřených na odhalování nelegálního pobytu a migrace.

Středočeská cizinecká policie, jak už ze samotného názvu vyplývá, působí převážně ve vnitrozemí. Ve chvíli, kdy by vyvstala potřeba znovuzavedení kontrol na státních hranicích, o které by rozhodla Vláda České republiky, případně Ministerstvo vnitra České republiky, by se i její příslušníci podíleli na jejich ochraně.

Policistky a policisté Odboru cizinecké policie Středočeského kraje, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort se zúčastnili cvičení na státních hranicích, jehož cílem bylo mimo jiné prověřit také připravenost policie při znovuzavedení ochrany státních hranic, která by byla reakcí na případné další migrační vlny. Zejména zjistit dojezdovou dobu jednotlivých složek na státní hranice, zda jsou složky materiálně a technicky zabezpečeny, případně zjistit, jaké jsou nedostatky bránící bezproblémovému zajištění ochrany hranic. Konkrétně se jednalo o státní hranice s Rakouskem. Při cvičení se postupovalo tak, jako by skutečně nastalo znovuzavedení kontrol na státních hranicích. Bylo instalováno odpovídající dopravní značení a vytvořeno zázemí jak pro policisty, tak pro samotné kontroly (34).

Dále se policisté OCP STČK, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort účastnili cvičení s názvem „ Migrace 300“. Cílem tohoto cvičení bylo prověřit postupy jednotlivých složek, při příchodu většího množství nelegálních migrantů na území České republiky. Jednalo se o simulovanou situaci neoprávněného vstupu cizinců na území České republiky v oblasti Jihomoravského kraje, který tuto velkou vlnu nebyl schopen zvládnout vlastními prostředky. Z tohoto důvodu byli cizinci na základě žádosti policie Jihomoravského kraje rozvezeni do ostatních

krajů. Autobusem bylo na území Středočeského kraje dovezeno 30 figurantů – cizinců, za účelem provedení správních úkonů. Na místě došlo ke kontrole jednotlivých osob a jejich zavazadel. Dále byly zjišťovány základní údaje, ověřující totožnost cizinců za pomoci tlumočnicků. (35) Následně byli cizinci odvezeni na služebnu OPKPE Odboru cizinecké policie Středočeského kraje, k provedení dalších úkonů a zahájení řízení.

Cvičení ukázalo problém v rychlosti správního řízení, která je závislá na počtu záchytů v celé EU. Do systémů, ověřujících identifikaci zajištěných osob se přihlašují všechny státy EU, a tak s rostoucím počtem migrantů, narůstá i doba jejich odbavení. Další slabinu, kterou cvičení odhalilo, je nedostatek technického vybavení a personálu k zajištění eskort a zabezpečení střežení osob. Ukázalo se, že velkým problémem jsou také nedostatečné kapacity na zajištění zázemí pro běžence, jako jsou lehátka, lůžkoviny a zajištění stravy (36).

Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje v rámci své běžné činnosti v reakci na migrační vlny zvýšilo kontroly na dálnicích, rychlostních komunikacích a v mezinárodních vlacích, neboť migranti pro cestu přes naše území dle dlouhodobého trendu, nejčastěji využívají mezinárodních vlakových spojů, kamionů, dodávek a osobních vozidel.

Je velmi složité popsat, jak přesně by se v dané situaci mělo postupovat, neboť řešení situace závisí na mnoha faktorech: počet policistů na místě, počet zajištěných osob, skladba osob, počet vozidel potřebných k přesunu osob na místo, počet osob určených k vedení řízení, kapacita zázemí jak pro zajištěné osoby, tak pro osoby, které by zpracovávali administrativu, dostatek technického vybavení, apod.. Proto zde uvedeme alespoň základní body práce s větší skupinou migrantů, před zahájením správního řízení.

1. určit místo shromáždění
2. rozdělit úkoly policistům (prohlídka osob, prohlídka zavazadel)
3. zjištění totožnosti (kontrola dokladů totožnosti)
4. střežení osob
5. rozdělení zajištěných osob pod jednotlivé zpracovatele
6. zpracování

Policisté OCP STČK, OPKPE jsou průběžně informováni o nejnovějších trendech migrace za hranicemi našeho státu, aby byli připraveni včas a správně reagovat. Dostávají návody jak v daných situacích postupovat, na jaké typy úkrytů ve vozidlech se mají dle zkušeností kolegů z ostatních států EU zaměřit, jaké jsou v dané chvíli nejčastěji používané padělané a pozměněné doklady, současné migrační trasy, přijatá opatření jinými členskými státy, apod.. V reakci na rozsudky soudů či nařízení různých institucí dostávají instrukce jak postupovat ve správních řízeních.

2.5.5 Statistické údaje za rok 2015 a 2016 v České republice

Cizinecká policie České republiky zjišťuje nelegálně pobývajících osoby ve vnitrozemí (kontrolní činností nebo se dostaví dobrovolně) anebo na vzdušných hranicích při cestování přes mezinárodní letiště. Nejčastěji nelegálně tranzitujícími migranty na území České republiky byli státní příslušníci Afghánistánu, Sýrie, Iráku, Pákistánu a Iránu, kteří cestovali jednotlivě nebo v malých skupinkách. Osoby byly odhaleny v úkrytech dopravních prostředků (dodávka, kamion, přívěs za automobilem, kufr osobního automobilu, vlak). Častým jevem je znemožnění ověření totožnosti osob, neboť tyto nedisponují cestovním dokladem nebo jiným dokladem ověřujícím jejich totožnost anebo se tyto osoby prokazují neregulárními cestovními doklady.

Po zavedení opatření provedených Českou republikou a ostatními státy, vedoucích proti tlaku nelegální migrace v průběhu roku 2015 se trend migrace v roce 2016 snížil. V roce 2015 byl zadržen největší počet nelegálních migrantů na území České republiky od jejího vstupu do schengenského prostoru v roce 2008.

V roce 2016 klesl oproti roku 2015 počet nelegálních migrantů zjištěných na území České republiky o 40 procent. S tím také souvisí i nižší počet řešených osob, které pomáhaly s nelegální migrací, především se jedná o převaděčství. V roce 2015 bylo řešeno 168 osob, v roce 2016 už jen 56 osob (37).

Tabulka 1 Přehled záchytu nelegálních cizinců na území České republiky

	rok 2015	rok 2016
měsíc	počet záchytů	počet záchytů
leden	500	406
únor	483	435
březen	386	435
duben	520	396
květen	529	512
červen	600	456
červenec	1077	465
srpen	1798	501
září	1308	540
říjen	496	383
listopad	478	382
prosinec	388	350
CELKEM	8563	5261

zdroj: (25) Dostupné na intranet ŘSCP

3 CÍL PRÁCE

V teoretické části bakalářské práce je hlavním cílem zmapování problematiky současných migračních vln, migračních tras a cílových destinací, které jsou migranty nejvyhledávanější. S migranty, kteří se ať už legální nebo nelegální cestou dostanou na území České republiky, dále pracuje Odbor cizinecké policie. Součástí práce je ohlédnutí za historií cizinecké policie a její rozdělení. Dále pohled na práci OCP STČK a jeho jednotlivých oddělení.

Základním cílem praktické části je popis a následné řešení dvou skutečných případů týkajících se záchytu nelegálních migrantů na území ČR. Řešení těchto případů reprezentuje připravenost OCP STČK na potenciální migrační vlnu. Součástí této části je také prezentování výsledků dotazníkového šetření, které probíhalo mezi příslušníky OCP, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje. Dotazník byl především zaměřen na podvědomí příslušníků o této problematice, a jejich připravenost na ni. Mnoho z těchto příslušníků se podílelo na zvládnutí migrační vlny, která proběhla v roce 2015. Dále se také účastnili cvičení, spojených s ochranou, tedy částečným uzavřením vnitřních hranic ČR nebo taktického cvičení, zaměřeného na zvládnutí přílivu většího množství migrantů na území ČR.

Cíle práce:

- poskytnou náhled na problematiku migračních vln a na práci Odboru cizinecké policie Středočeského kraje
- popsat řešení konkrétních případů záchytu migrantů OCP STČK, OPKPE z roku 2015 a 2016

- vyhodnotit dotazníkové šetření prováděné mezi příslušníky uvedeného útvaru policie České republiky
- navrhnout možná doporučení k praxi

4 METODIKA

4.1 Popis výzkumného šetření

Pro potřeby zpracování praktické části bakalářské práce jsme v první řadě zvolili popis řešení situace při záchytu migrantů na území České republiky Odborem cizinecké policie, Oddělením pobytové kontroly pátrání a eskort Středočeského kraje z roku 2015 a 2016. Řešení těchto případů reprezentuje připravenost Odboru cizinecké policie na potenciální migrační vlnu. Je však nutné zdůraznit, že není možné se striktně odkazovat na níže popsany postup, který byl příslušníky Odboru cizinecké policie zvolen. Každý případ záchytu migrantů je potřeba posuzovat individuálně. Je tedy důležité, aby tyto případy řešili policisté, kteří jsou s migrační problematikou seznámeni a proškoleni.

Prostředkem pro získání potřebných informací k názoru policistů na připravenost OCP jsme zvolili metodu výzkumného šetření formou anonymního dotazníku, distribuovaného příslušníkům Odboru cizinecké policie Středočeského kraje, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort přes služební intranet. Tato metoda byla zvolena z důvodu získání většího počtu respondentů. Dotazníkové šetření bylo zahájeno dne 03.03.2017 a ukončeno dne 17.04.2017. Celkem se šetření zúčastnilo 63 respondentů.

4.2 Průzkumný nástroj

Nástrojem pro potřeby zpracování praktické části bakalářské práce jsme zvolili a zpracovali anonymní dotazník vlastní konstrukce (viz Příloha č. 1). V úvodu dotazníku seznamujeme respondenty s důvody vytvoření dotazníku. Vyplnění dotazníku bylo zcela dobrovolné a naprosto anonymní. Dotazník obsahuje patnáct

otázek, které byly zaměřeny na zkušenosti a postoje dotazovaných respondentů ohledně jimi absolvovaných cvičení, zaměřených na problematiku migračních vln, a s tím spojených opatření. Dále jsme chtěli znát jejich názor dle předchozích zkušeností na připravenost OCP při případné další migrační vlně.

5 VÝSLEDKY

5.1 Popis záchytu cizinců a řešení situace z roku 2015 a 2016

Na níže uvedených příkladech bychom rádi ukázali, jak rozmanitá je nejen cesta lidí prchajících ze svých domovských států, ale také jaké jsou rozdíly v práci s těmito uprchlíky. Tyto případy jsou jen jehlou v kupce sena a ke každému se musí přistupovat naprosto individuálně.

Případ z roku 2015

V srpnu 2015 provedlo dle ustanovení § 164, odst. 1, písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, OPKPE Středočeského kraje pobytovou kontrolu v mezinárodním rychlíku EN 476 – Metropol, směřujícím z Budapešti do Berlína. Ve vlaku bylo mimo jiné kontrolováno celkem 14 státních příslušníků Sýrie (mezi nimi byla jedna žena), kteří u sebe neměli žádný doklad totožnosti. Ke kontrole byly předloženy pouze platné jízdenky z Vídně do Berlína. Na základě výše uvedeného byli všichni cizinci dle ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR zajištěni, neboť vznikla důvodná obava, že se na území České republiky nacházejí neoprávněně. Všichni zajištění cizinci byli následně převezeni na služebnu cizinecké policie k provedení dalších opatření.

Mezi zajištěnými cizinci byl i 20letý muž, u kterého bylo lustrací v dostupných informačních systémech zjištěno, že žádnými evidencemi tento neprochází. S cizincem bylo za přítomnosti tlumočníka zahájeno správní řízení ve věci vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR dle ustanovení § 50a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, neboť z protokolu o výsledku

tohoto cizince a předložené jízdenky bylo prokázáno, že cizinec na území České republiky vstoupil z Rakouska neoprávněně, bez cestovního dokladu a bez víza.

Z PROTOKOLU: „Z domova jsem odešel, protože je tam válka a bojím se o svůj život. V Sýrii bydlím společně se svou matkou, sedmi sestrami a třemi bratry. Cestuji sám, v Evropské unii nemám nikoho z rodiny a mnou cílovou destinací mělo být Německo. Nejprve jsem šel pěšky do Turecka, kde jsem byl umístěn v nějakém táboře. Pak mě čekala cesta do Řecka na ostrov Kos a poté do Atén. Z Řecka jsem jel vlakem do Makedonie, pak následovalo Srbsko, Maďarsko a nakonec Rakousko. Chtěl jsem pokračovat až do Německa, ale ve vlaku jsem byl zajištěn Českou policií. Na cestu jsem použil své našetřené peníze. Nikdy jsem nebyl trestně stíhaný, ale jsem si vědom skutečnosti, že kdybych se vyhýbal vojenské službě, mohu být uvězněn, případně mi bude hrozit i trest smrti. Já ale nechci válčit, bojoval bych proti vlastním lidem. Německý jazyk neovládám, ten jsem se chtěl naučit až na místě. Německo jsem si vybral, protože vím, že tam Syřané dostávají azyl, z toho důvodu jsem se rozhodl tam dostat i za cenu ilegální cesty. Neměl jsem už finanční prostředky na to, abych si všechny potřebné doklady vyřídil oficiální cestou například z Turecka. Můj zdravotní stav je dobrý, s ničím se neléčím a žádné návykové látky neužívám.“

Cizinec byl dle ustanovení § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců zajištěn na dobu nezbytně nutnou do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, za účelem jeho předání dle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie, neboť neoprávněně vstoupil a pobýval na území České republiky. V tomto konkrétním případě se postupovalo dle Protokolu k provádění Dohody mezi vládou České republiky a Rakouskou spolkovou vládou o předávání a přebírání osob s neoprávněným pobytem ze dne 12.11.2004 (Readmisní dohoda).

Na základě výše uvedených skutečností byla rakouské straně odeslána žádost o převzetí cizince. Rakouská strana souhlasila s převzetím cizince a následně stanovila přesné datum, hodinu a místo, kde dojde k jeho předání. Cizinec byl ze Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová propuštěn a eskortován na místo určení – hraniční přechod s Rakouskem, kde byl předán.

Případ z roku 2016

V září roku 2016 bylo na benzínové čerpací stanici Moll na dálnici D8 kontrolováno osobní motorové vozidlo se státní poznávací značkou Německa. V přední části vozidla seděli dva muži, v zadní části dvě ženy, kdy jedna z nich na svém klíně držela dítě. Za vozidlem byl připojen přípojný vozík zakrytý plachtou, ve kterém se nacházel dospělý muž, žena a čtyři děti. Z osob ve vozidle byl chopen svou totožnost prokázat pouze řidič. Ten byl státní příslušnosti Sýrie a měl povolený pobyt v Německu. Ostatní osoby uvedly, že jsou státními příslušníky Sýrie a cestovní doklady ani žádné jiné doklady ověřující jejich totožnost nemají. Jelikož vzniklo podezření, že se uvedené osoby na území České republiky nacházejí neoprávněně, byly na místě dle ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR zajištěny. Následně byly převezeny na služebnu cizinecké policie. Lustrací osob v dostupných informačních systémech bylo zjištěno, že tito cizinci mají požádáno o udělení azylu v Maďarsku. S cizinci bylo za přítomnosti tlumočníka zahájeno správní řízení dle ustanovení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve věci vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky. Důvodem pro zahájení těchto řízení byla skutečnost, že cizinci neoprávněně vstoupili a pobývali na území České republiky a na základě získaných informací z dostupných informačních systémů, že mají požádáno o azyl v Maďarsku, měli být předáni dle použitelného právního předpisu Evropských

společenství. Tímto právním předpisem se rozumí Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro učení členského státu, příslušného k posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (tedy tak zvané Dublinské nařízení).

Z PROTOKOLU: „ Necítím se sice úplně pořádku, ale mohu vypovídat do protokolu. Narodila jsem se v Sýrii, ale z důvodu občanské války jsem svou zem opustila. Opravdu se tam nedá žít. Přišla jsem o domov, tak jsem chtěla, vlastně jsem musela odejít. Ze Sýrie jsem odešla společně se svými dvěma dcerami a synem, o kterých nejsem schopna uvést, kdy přesně se narodili. Ve skupině, se kterou jsme opouštěli Sýrii, s námi šli i děti mých dcer, tedy vnoučata. Z domovského státu jsme odešli směrem do Turecka, jelikož jsme bydleli v pohraničí, nebyl žádný problém přejít hranice. V Turecku jsme byli několik měsíců v uprchlickém táboře. Tam jsme se potkali se zetěm, manželem jedné z mých dcer a rozhodli jsme se všichni odejít. Pomocí nafukovacího člunu jsme se pokusili dostat do Řecka, ale člun se i s mnoha cennými věcmi potopil. Cestu jsme řešili s převaděči. Kolik přesně cesta stála, netuším, protože to řešil můj syn a zeť. Za pomoci pobřežní hlídky, která nás zachránila, jsme se dostali do Řecka a byli jsme převezeni do vnitrozemí do uprchlického tábora, kde nám byly sejmuty otisky prstů. V Řecku jsme byli přibližně šest měsíců. Jelikož jsme se chtěli dostat do Německa za našimi příbuznými, tak jsme z Řecka odešli do Albánie, kde nás opět vyslýchali a brali nám otisky prstů. Z Albánie naše cesta asi po deseti dnech pokračovala autobusem do Srbska, což zařizovala nějaká organizace, do které jsme se zapsali v Albánii. Ze Srbska jsme pokračovali do Maďarska, kde jsme opět nějakou dobu pobývali v uprchlickém táboře, kde nám pomáhaly nějaké mezinárodní organizace, dostali jsme oblečení. Nevím přesně, jak dlouho jsme byli

v Maďarsku, ale pak jsme odcestovali vlakem do Rakouska. V Rakousku jsme byli opět kontrolováni policií, opět nám vzali otisky prstů, vyslýchali nás a ptali se, zda chceme v Rakousku zůstat a požádat si o azyl. Toto jsme ale odmítli, neboť jak už jsem říkala, jsme chtěli za našimi příbuznými do Německa. Z toho důvodu nás posléze pustili a my odešli na vlak. Cestou jsme potkali pracovníky červeného kříže, kteří nám nabídli pomoc a nocleh, který jsme na jednu noc využili. Druhý den jsme nasedli na vlak do Německa. Během cesty jsme ale zjistili, že tento vlak do Německa nejede a proto jsme z něj vystoupili. Doteď si nejsem jistá, kde to vůbec bylo. Před nádražím jsme potkali arabsky hovořícího muže, a protože jsme si rozuměli, poprosili jsme ho, zda by nás nemohl odvézt do Německa. Řekl nám, že to není problém, protože v Německu žije a do Německa jede. A tak jsme nastoupili. Někteří z nás do vozidla, někteří do přívěsu. Pak si řidič chtěl odpočinout a zastavil na tom místě, kde jste nás kontrolovali. Nemohu a nedokážu přesně říci, kde všude jsme byli a jak dlouho, ani kolik nás stála cesta, protože o veškeré výdaje se staral můj syn a zeť. Všude nám nabízeli, ať si požádáme o azyl, ale my to odmítali, protože naší cílovou zemí mělo být Německo. V Německu mám své další děti – čtyři syny a dceru, mám tam i šest vnoučat. Přišli tam jako uprchlíci, a mají požádáno o azyl. Měli jsme domluveno, že budeme bydlet u našich dětí, já bych byla v domácnosti, neboť německy vůbec neumím a také abychom si požádali o azyl. Skutečnost, že bychom se v některých státech pohybovali nelegálně, jsem vůbec nevnímala, protože jsme šli ve skupinkách a všude po cestě nám pomáhaly nevládní organizace. Až teď od vás vím, že jsme asi někde nelegálně byli. Cestovní doklad jsem nikdy neměla, pouze občanský průkaz, který se potopil i se člunem u Řecka. Nikdy jsem se nepokoušela legální cestou požádat o azyl nebo vízum na zastupitelském úřadu některého ze států Evropské unie. Nechci se vrátit do Sýrie, nic tam nemám. Jsem psychicky zničená

tou válkou a unavená cestou. Mám vysoký tlak, cukrovku a také mám špatné srdce. Užívám hodně prášků na vysoký tlak, srdce a další věci.“

Řidič automobilu byl pravomocně odsouzen za přečin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku. Výkon tohoto trestu byl podmíněčně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Současně byl řidič odsouzen k trestu vyhoštění na dobu 5 let.

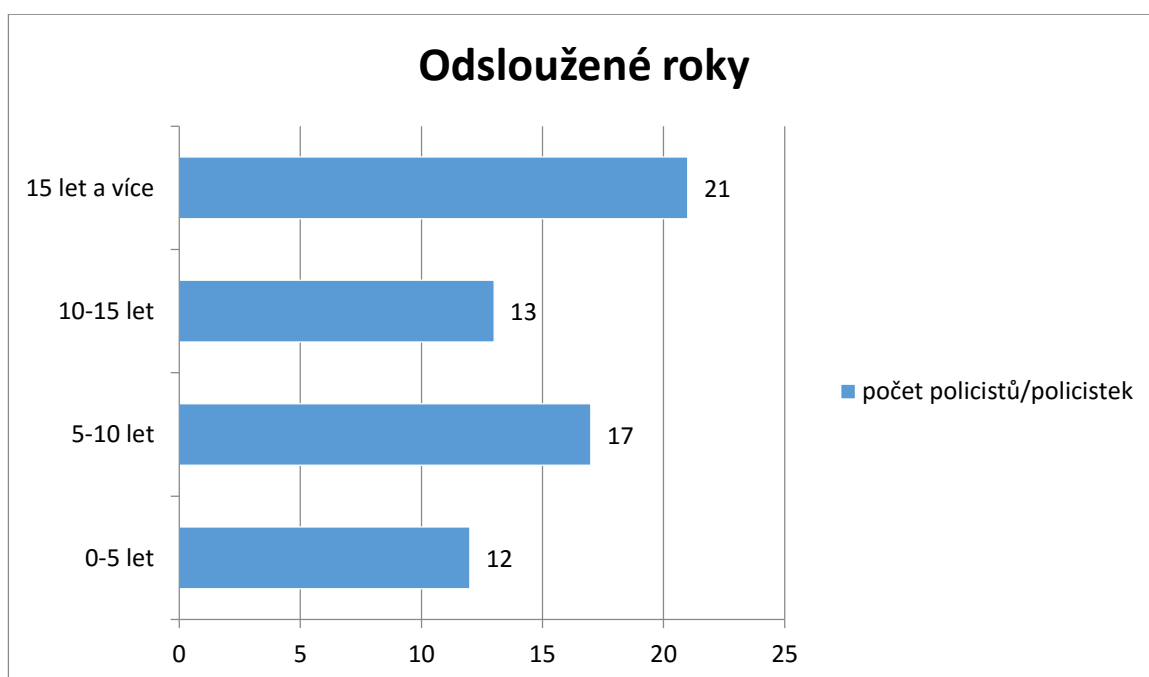
Všichni cizinci byli na základě rozhodnutí o zajištění za účelem předání dle ustanovení § 129 zákona č 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, umístěni do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, které je uzpůsobeno pro pobyt rodin s dětmi. Informace o záchytu uvedených cizinců byly postoupeny na Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, k zahájení tak zvaného Dublinského řízení, to je předání cizinců do státu, který je příslušný k posouzení jejich žádosti o azyl. V tomto uvedeném případě se jednalo o předání do Maďarska. Jelikož ale maďarská strana zaslala k předání cizinců negativní odpověď, bylo tak zvané Dublinské řízení ukončeno. Na základě ukončeného řízení byli cizinci ze Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová propuštěni. Cizincům bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky a byl jim vystaven výjezdní příkaz, který slouží k vycestování z území (33).

5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Vyhodnocení nestandardizovaného anonymního dotazníku, kde respondenti zaškrtovali své odpovědi u 15 otázek (viz. Příloha č. 1). Jako respondenty jsme si zvolili výhradně policisty sloužící u OCP, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ve Středních Čechách, kteří řeší problematiku migrantů. Výsledky zjištěné z provedeného dotazníkového šetření, jsou prezentovány formou grafů.

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete u Cizinecké policie?

- a) 0-5 let
- b) 5-10 let
- c) 10-15 let
- d) 15 let a více

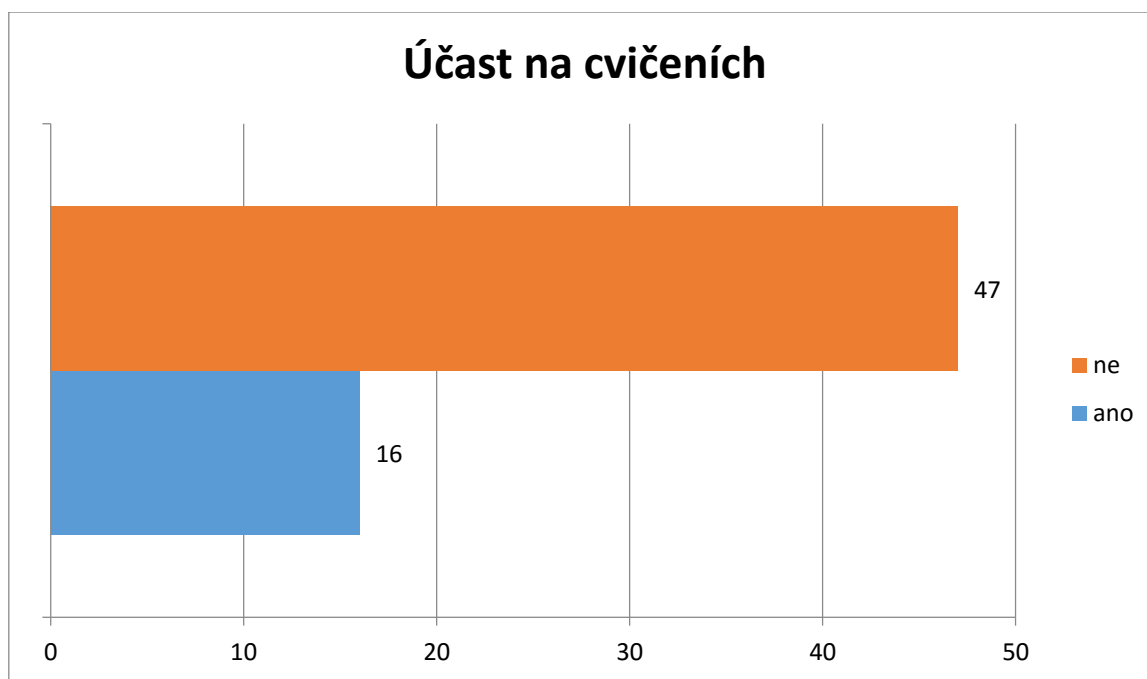
Graf 1 Odsloužené roky

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 2: Zúčastnil/a jste se některého ze cvičení, týkajících se uzavření vnitřních hranic ČR?

a) ano

b) ne

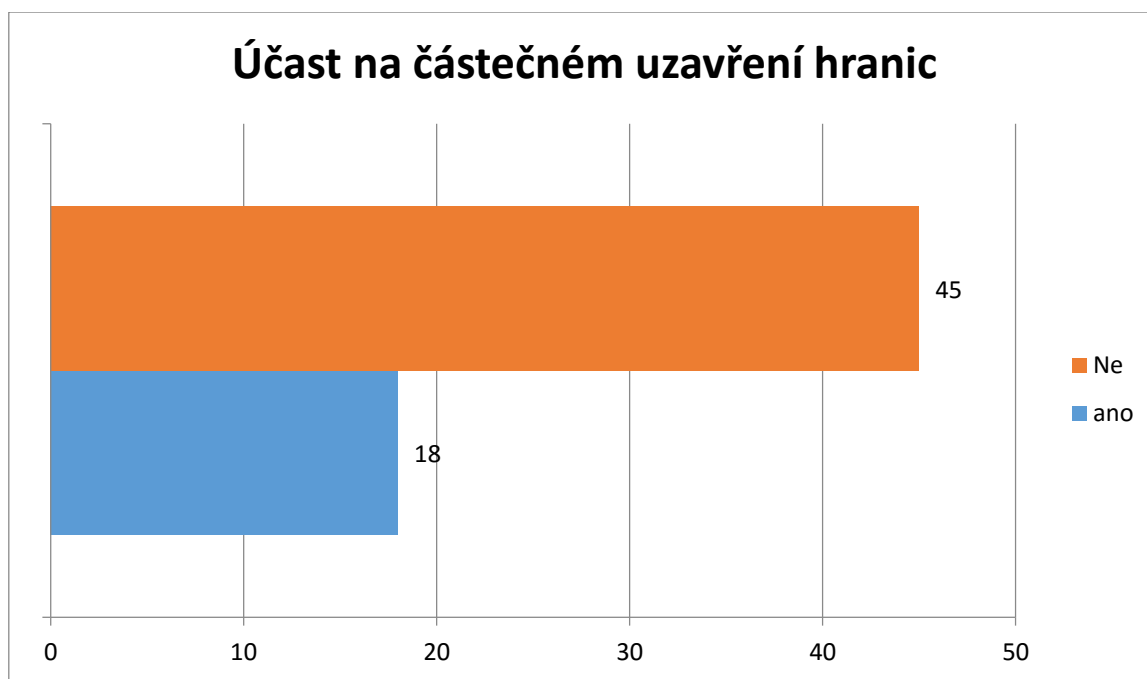
Graf 2 Účast na cvičeních

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3: Zúčastnil/a jste se fyzické výpomoci na částečném uzavření vnitřních hranic ČR (např. s Rakouskem)?

a) ano

b) ne

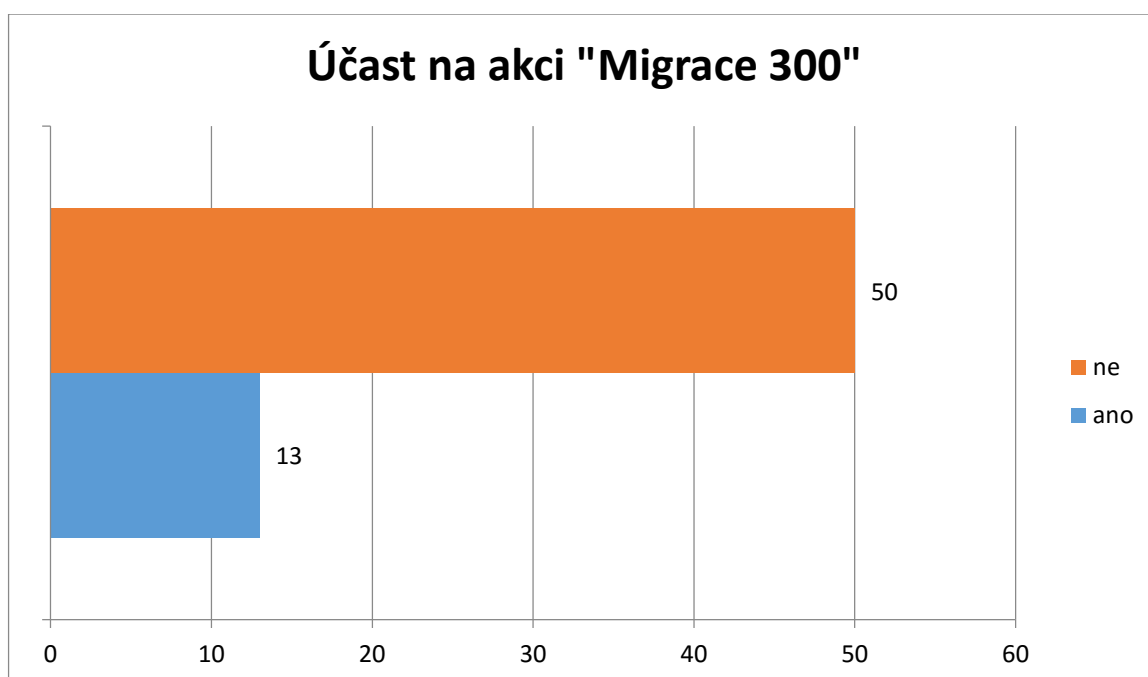
Graf 3 Účast na částečném uzavření hranic

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4: Zúčastnil/a jste se taktického cvičení složek IZS „Migrace 300“?

a) ano

b) ne

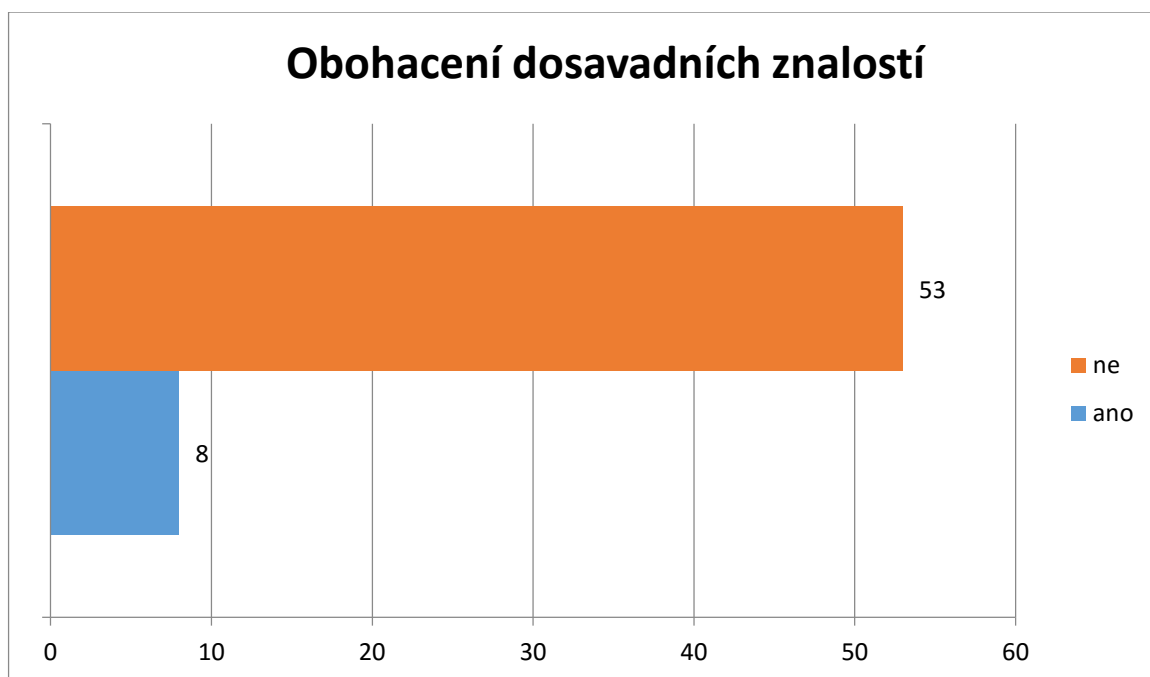
Graf 4 Účast na akci „Migrace 300“

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 5: Obohatilo toto cvičení vaše znalosti, týkající se cizinecké problematiky?

a) ano

b) ne

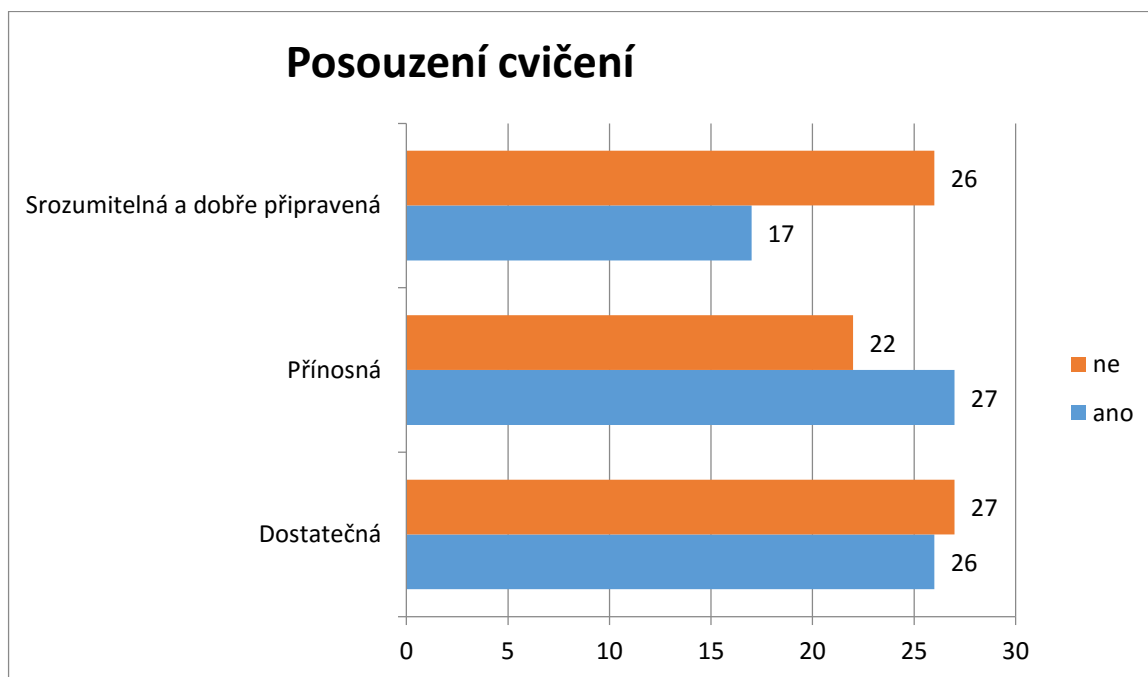

Graf 5 Obohacení dosavadních znalostí

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6: Vnímáte tato cvičení, týkající se cizinecké problematiky jako:

- a) Dostatečná: ano x ne
b) Přínosná: ano x ne
c) Srozumitelná a dobře připravená: ano x ne

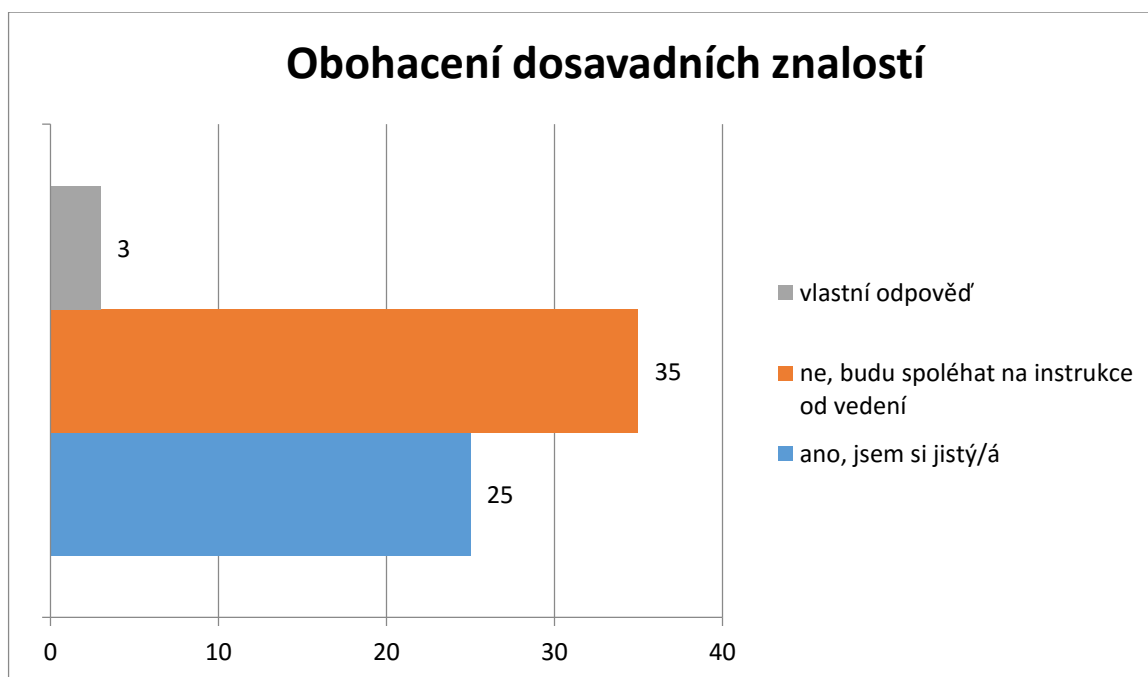

Graf 6 Posouzení cvičení

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 7: Myslíte si, že jste odborně a prakticky připraven/a na případnou další migrační vlnu v takovém rozsahu jako proběhla v roce 2015?

- a) ano, jsem si jistý/á
- b) ne, budu spoléhat na instrukce od vedení
- c) vlastní odpověď

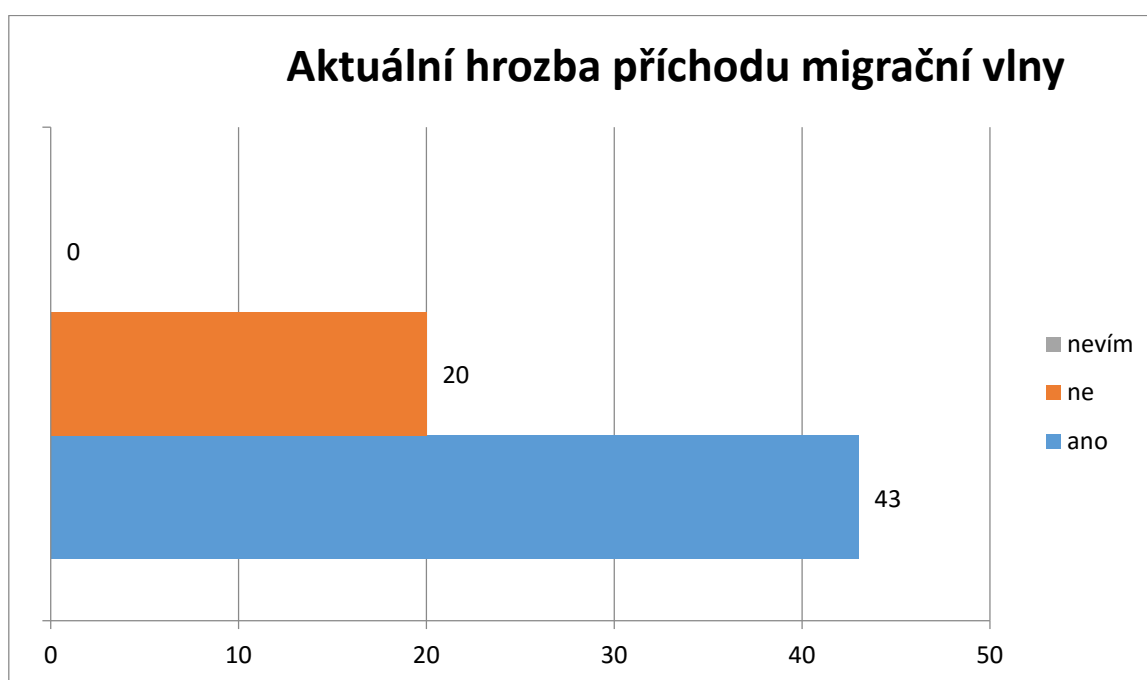
Graf 7 Odborná připravenost na migrační vlnu

zdroj: vlastní výzkum

Respondenti, kteří zvolili vlastní odpověď, se domnívají, že díky neustále se měnícím pokynům a nařízením, si nemůže být nikdo jistý a nelze ani spoléhat na instrukce od vedení. Na případnou migrační vlnu dle názoru jednoho z nich, není připraven nikdo.

Otázka č. 8: Vnímáte problematiku příchodu migrační vlny do ČR jako aktuální hrozbu?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

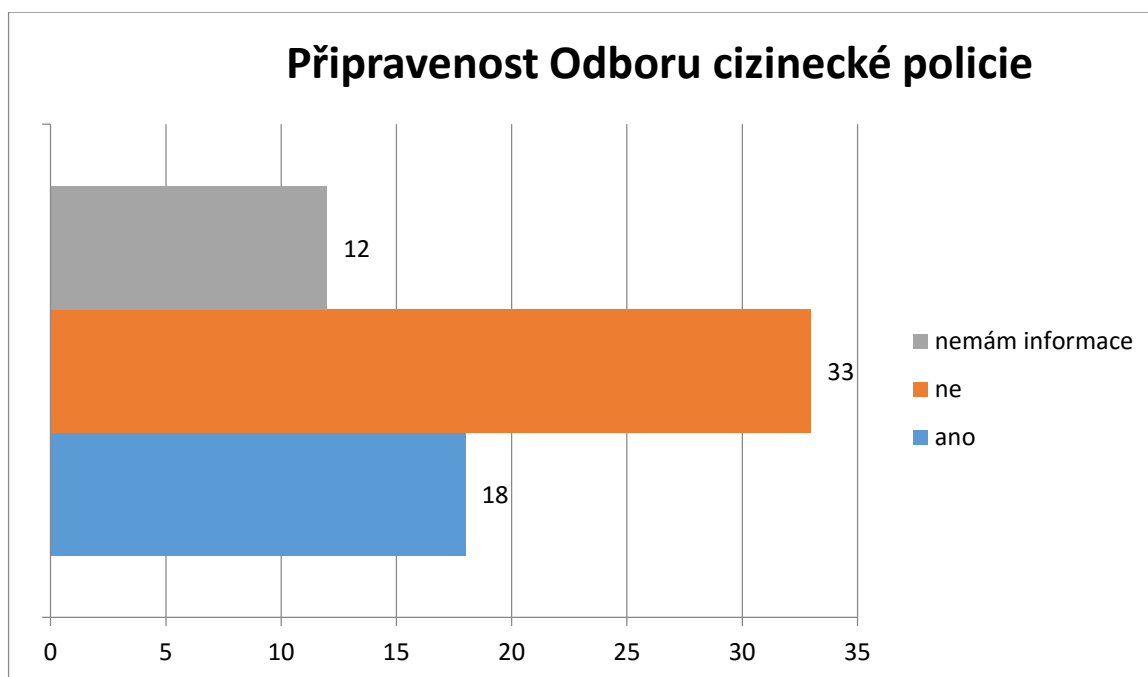

Graf 8 Aktuální hrozba příchodu migrační vlny

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 9: Domníváte se, že je Odbor cizinecké policie schopen svými silami a prostředky zvládnout další migrační vlnu jako byla v roce 2015?

- a) ano
- b) ne
- c) nemám informace

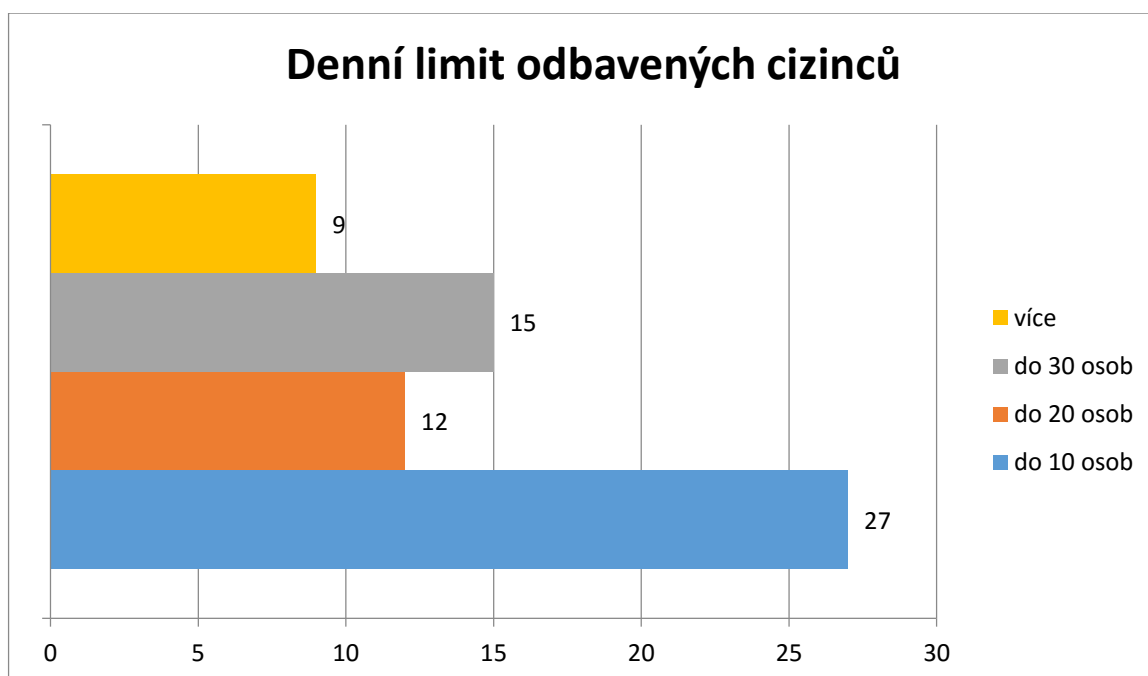

Graf 9 Připravenost Odboru cizinecké policie

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 10: Jaký denní limit migrantů je Odbor cizinecké policie schopen odbavit?

- a) do 10 osob
- b) do 20 osob
- c) do 30 osob
- d) více

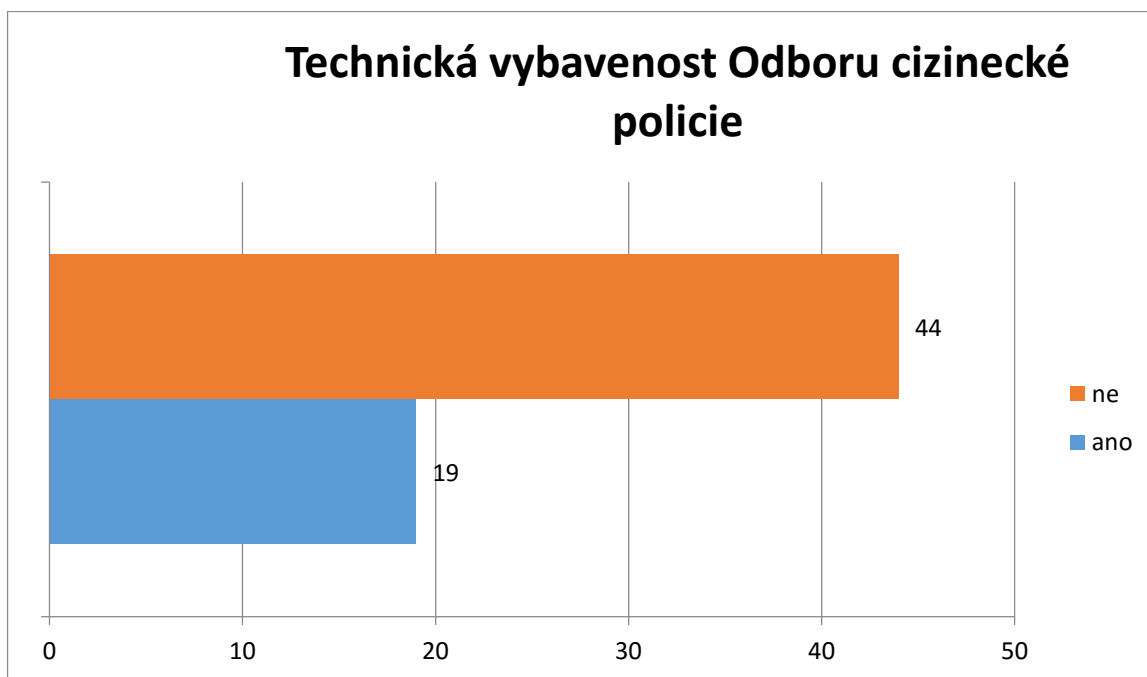
Graf 10 Denní limit odbavených migrantů

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 11: Myslíte si, že je Odbor cizinecké policie dostatečně vybaven technickými prostředky pro zvládnutí migrační vlny? (vozidla, pc, atd.)

a) ano

b) ne (doplňte chybějící prostředky)

Graf 11 Technická vybavenost Odboru cizinecké policie

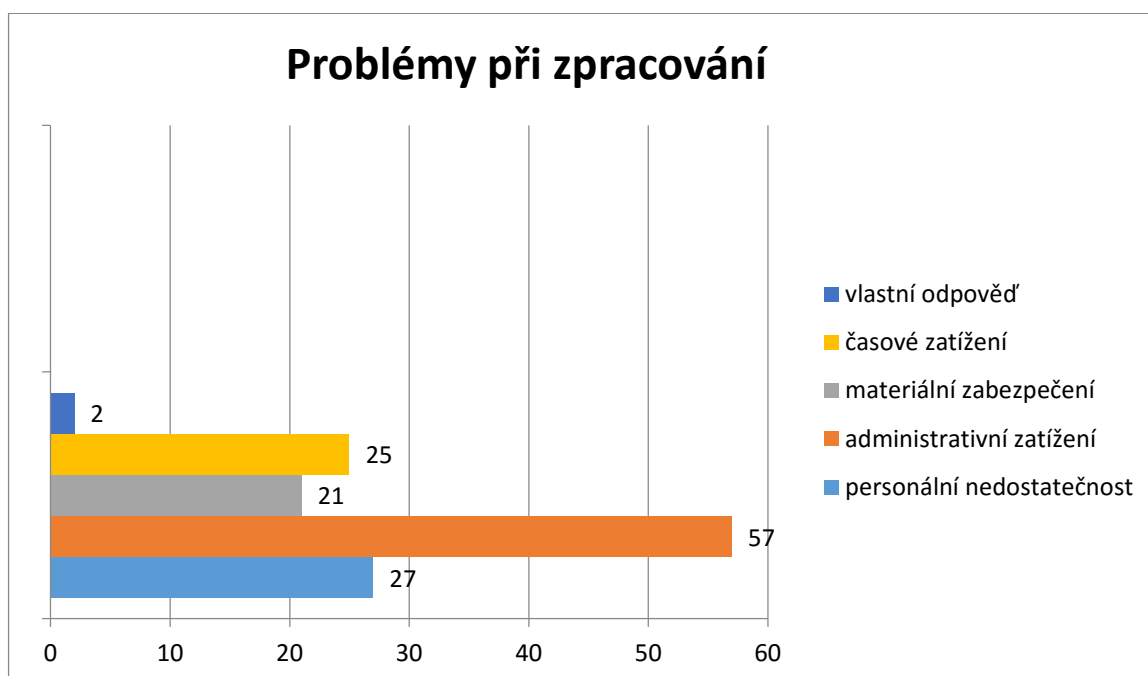
zdroj: vlastní výzkum

Mezi chybějící prostředky dle názoru respondentů patří:

- nedostatečná vybavenost vozidly, potřebnými k převozu cizinců,
- chybějící nebo malé prostorové kapacity pro zajištění cizinců (cely),
- nízké personální obsazení,
- technické vybavení (počítače a jejich zařízení)
- nedostačující hygienické zázemí.

Otázka č. 12: V čem vidíte největší problém při zpracování „migrační vlny“?
(více možností)

- a) personální nedostatečnost
- b) administrativní zatížení
- c) materiální zabezpečení
- d) časové zatížení
- e) vlastní odpověď

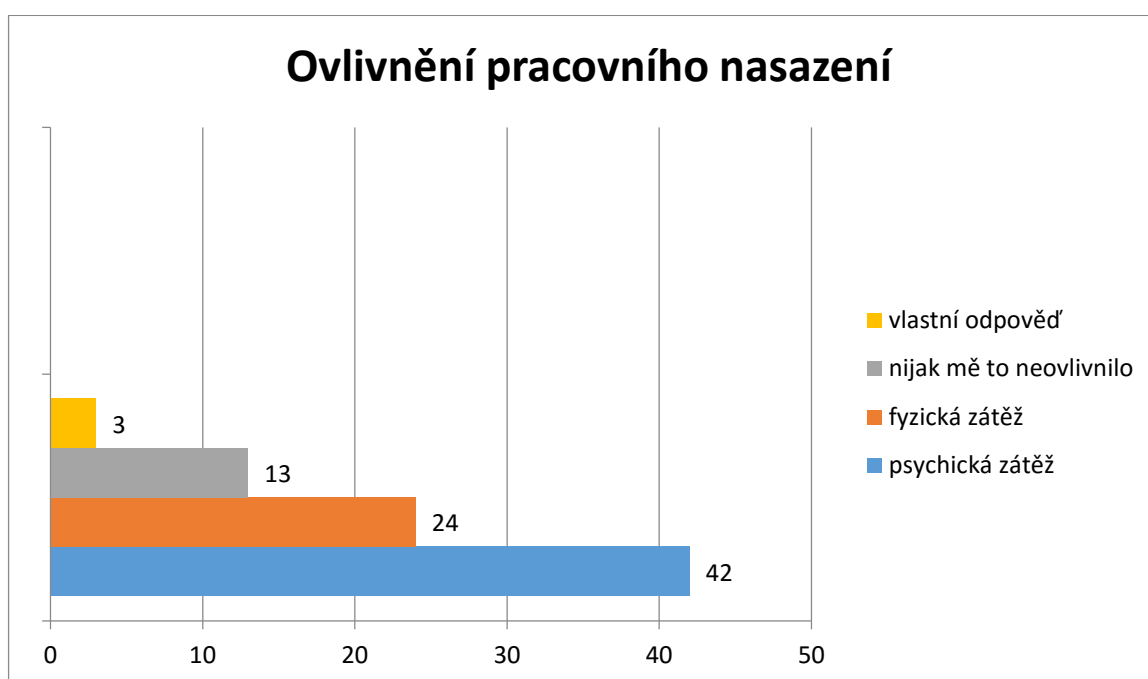
Graf 12 Problémy při zpracování

zdroj: vlastní výzkum

Další problémy při zpracování agendy migrační vlny respondenti spatřují v nedostatečných prostorových kapacitách a v rozdílném náboženství přicházejících migrantů.

Otázka č. 13: Migrační vlna, která proběhla v roce 2015, byla velkého rozsahu. Jakým způsobem Vás toto pracovní nasazení ovlivnilo? (více možností)

- a) psychická zátěž
- b) fyzická zátěž
- c) nijak mě to neovlivnilo
- d) vlastní odpověď

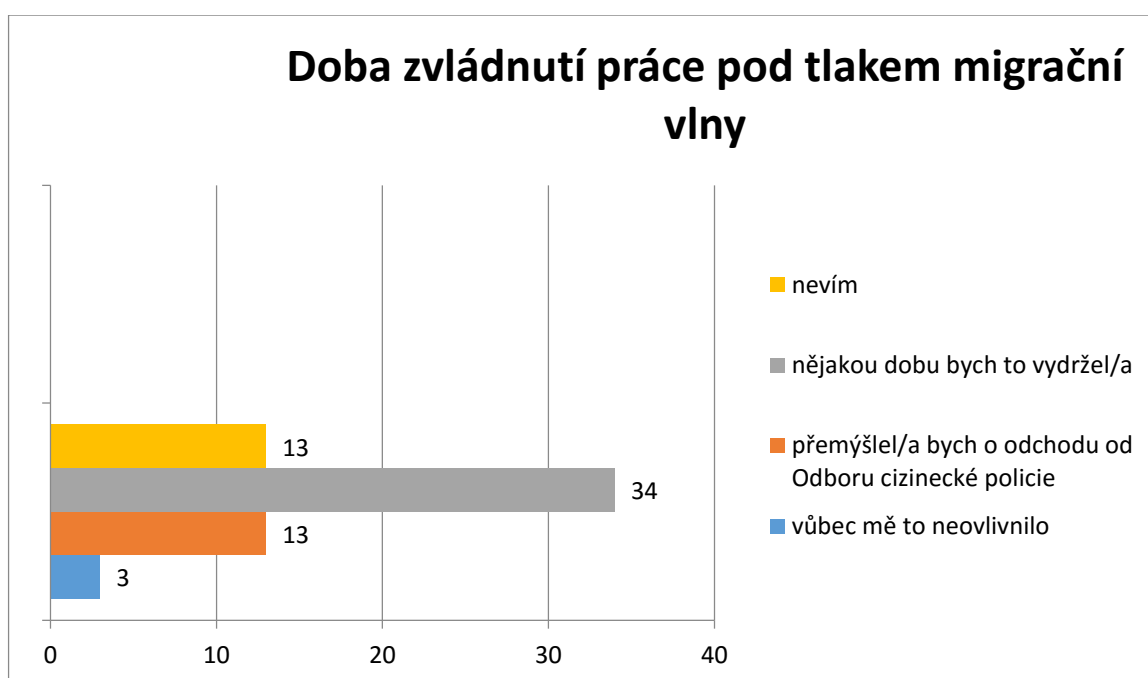
Graf 13 Ovlivnění pracovního nasazení

zdroj: vlastní výzkum

Dva z respondentů nebyli služebně zařazeni u Cizinecké policie v době, kdy se nejvíce řešila problematika migrační vlny. Třetí respondent, který zvolil vlastní odpověď, se domnívá, že byl pod psychickým tlakem, neboť neustálé vracení stejných lidí zcela postrádá smysl.

Otázka č. 14: Jak dlouho se domníváte, že byste byli pod takovým tlakem schopni pracovat?

- a) vůbec mě to neovlivnilo
- b) přemýšlel/a bych o odchodu od Odboru cizinecké policie
- c) nějakou dobu bych to vydržel/a
- d) nevím

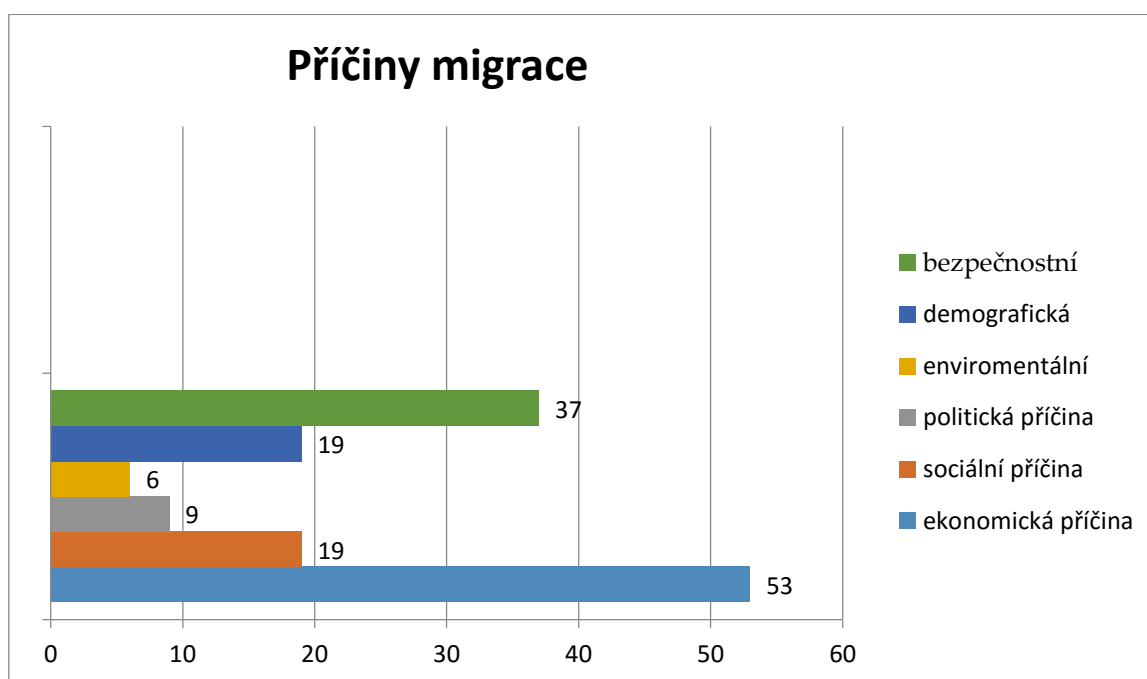

Graf 14 Doba zvládnutí práce pod tlakem migrační vlny

zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 15: Co je dle Vašeho názoru hlavní příčinou migrace do Evropy? (více možností)

- a) ekonomická příčina (získání lepšího standardu)
- b) sociální příčina (získání lepší zdravotní péče, vzdělání, atd.)
- c) politická příčina (pronásledování)
- d) environmentální (změna přírodního klimatu, nemožnost obživy, atd.)
- e) demografická (přelidněnost a s ní spojené strádání)
- f) bezpečnostní (narušení bezpečnostní situace v cílové destinaci, terorismus, atd.)

Graf 15 Příčiny migrace

zdroj: vlastní výzkum

6 DISKUZE

Migrační krize, která otřásá základy společnosti v celé Evropské unii je velmi diskutovaným a žhavým tématem. Ačkoli se zdá, že největší nápor přílivu migrantů z roku 2015 byl zažehnán, tak se domníváme, že opak je pravdou. Jde pouze a jen o důsledek vzniku opatření jednotlivých států, které na vlnu reagovali přijetím nějakého druhu opatření. Ať už jde o stavění plotů na maďarské hranici nebo o záchyt migrantů na území Turecka či Řecka. Je jen otázkou času, kdy převaděči, motivováni vidinou velkých peněz přijdou na nové cesty anebo členové rozdělených rodin, kteří získají status uprchlíka, azylanta či doplňkovou ochranu nebo nějaký druh pobytu opravňující je k pobytu na území daného státu, budou chtít opět své rodiny spojit. Pak nastane další příliv cizinců. Pítrová (2016) také poukazuje na budoucí slučování rodin migrantů (38).

O migračních vlnách, migrační krizi a různě skloňovaném slově migrace, bylo napsáno mnoho druhů závěrečných prací. Nikde jsem ale nenašla toto téma spojené právě s prací Odboru cizinecké policie. Jelikož i já jsem součástí složky OCP STČK, konkrétně Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort v Kladně, která se zabývá činností spojenou s nelegální migrací, výběr tohoto tématu byl pro mě jednoznačnou volbou.

Policisté OCP přicházejí při výkonu své profese do kontaktu s cizinci, kteří na území ČR pobývají legálně, na základě nějakého druhu pobytu, ale na druhé straně i s nelegálními cizinci. Někdy i pouhou neznalostí zákona se z legálního pobytu stane pobyt nelegální. Migrantů ale nepřicházejí s žádným druhem pobytu opravňujícím je k pobytu na území ČR. V drtivé většině případů ani Česká republika neměla být konečnou destinací migrantů. Stává se, že převaděči migranty vysadí v jiném státě, než kam měli namířeno. Nebo jsou jednoduše při

své cestě kontrolování a zajištění. Dalším specifikem migračních vln je skutečnost, že nejde o jedince, ale o početné skupiny migrantů. Často se jedná o rodiny s dětmi. Někdy se za děti vydávají i dospělé osoby, s vidinou lepšího přístupu a mírnějšího případného postihu. Stává se, že mají podanou žádost o azyl a tak jsou vráceni do státu, kde je s nimi azylové řízení vedeno. Jinou variantou je neexistence žádného vedeného řízení, ale prokázání vstupu na území ČR přes konkrétní stát a jejich vrácení zpět. Nebo neprokázání ani jednoho uvedeného. Mohlo by se zdát, že na práci OCP existuje jakási šablona, dle které jde následně postupovat. „Chytí se – zajistí se - vrátí se.“ Skutečnost je ale někde úplně jinde. Na každého jedince je nutné pohlížet naprosto individuálně, i když se může zdát, že se jedná o identický případ.

Součástí praktické části práce bylo popsání konkrétních případů záchytu migrantů Oddělením pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje z roku 2015 a 2016. Na těchto případech byl demonstrován postup OPKPE.

Dále jsme se rozhodli praktickou část zpracovat formou anonymního dotazníkového šetření, provedeného výhradně mezi příslušníky Odboru cizinecké policie Středočeského kraje, OPKPE, neboť to jsou ti, kteří s migranty dále pracují. Cílem dotazníkového šetření bylo vytvořit si obrázek o tom, jaký právě tyto osoby mají názor a svou zkušenost na připravenost Odboru cizinecké policie na migrační vlnu. Dále nás zajímala otázka jejich názoru na příčiny migrační krize.

Na námi zvolené téma nebyla nalezena žádná veřejně dostupná publikace, věnující se problematice práce a připravenosti Odboru cizinecké policie na migrační vlny. Veškeré dokumenty, týkající se uvedeného tématu jsou interní a nejsou veřejně publikovány. Naše poznatky můžeme zhodnotit pouze

porovnáním výsledků taktického cvičení „Migrace 300“, které jsou dostupné na webových stránkách Středočeského kraje.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 63 z celkového počtu z 90 respondentů. Otázka č. 1 byla směřována k délce výkonu služby u cizinecké policie. Cílem otázky bylo zjistit, jak dlouho dotazovaní slouží výhradně u Cizinecké policie. Důvodem takto položené otázky byla skutečnost, že policisté sloužící u ostatních útvarů PČR, tedy mimo cizineckou oblast, nemají zkušenosti ani znalosti týkající se řešení, ani vedení těchto řízení, a nejsou znalí řešení této problematiky. Službu 15 a více let u CP vykonává největší část respondentů, následují policisté sloužící 5–10 let a téměř stejný podíl tvoří příslušníci pracující 0–5 let a 10–15 let.

Následujících pět otázek dotazníkového šetření bylo směřováno na cvičení, která se týkala přílivu většího množství migrantů na území ČR a cvičení, která reagovala na migrační vlnu v podobě nutnosti zavedení ochrany státních hranic. Více jak dvě třetiny všech respondentů se ani jednoho ze cvičení nezúčastnily, což ovlivňuje také výsledek otázky č. 6. I přes skutečnost, že se těchto cvičení zúčastnilo jen malé množství respondentů, vnímají cvičení zaměřená na tuto problematiku spíše přínosná, už ale ne tak srozumitelná a dobře připravená. V názoru zda jsou tato cvičení dostatečná nebo ne, se respondenti rozdělují téměř přesně na dvě poloviny.

V první řadě je nutné apelovat na organizátory dalších obdobných akcí, aby se zaměřili nejen na kvalitu prováděných cvičení, ale také na zvýšení jejich četnosti, aby obdobná cvičení mohl absolvovat co možná největší počet policistů. Cvičení by měla odhalit nedostatky konkrétního oddělení jako celku, na které by vedení následně mělo reagovat přijetím opatření k jejich nápravě. Jedině takovým způsobem je možné se na nějakou situaci dobře připravit.

Zajímavé byly výsledky otázky č. 7, směřující k odborné připravenosti respondentů na případnou další migrační vlnu, jako která proběhla v roce 2015. Více jak polovina respondentů uvedla, že v takovém případě budou spoléhat na instrukce od vedení. Výsledek je o to zarážející, že největší počet respondentů, u CP slouží 15 a více let. Je pravdou, že se nelze vždy přesně odkazovat na postupy řešení obdobných případů. ČR stejně tak jako ostatní státy v průběhu času reaguje na dění kolem migrační krize a přijímá různá opatření. Jsou vydávány nové, nebo upraveny stávající metodické pokyny, které je potřeba opět nastudovat. I tak jsme se ale domnívali, že většina z dotazovaných, by si měla být svou odbornou připraveností jistá, nejen vzhledem k délce odsloužených let u cizinecké policie, ale také vzhledem k bohatým pracovním zkušenostem, minimálně ze zpracování případů při migrační vlně z roku 2015.

Další otázky se týkaly připravenosti OCP na migrační vlnu, zvládnutí jejího příchodu, vybavenost technickými prostředky, a v čem jsou spatřovány největší nedostatky. Více jak polovina respondentů se domnívá, že Odbor cizinecké policie není schopen svými silami a prostředky další migrační vlnu zvládnout. OCP je dle četnosti odpovědí dotazovaných, schopen během jednoho dne odbavit menší skupinu migrantů do 10 osob. Téměř všichni dotazovaní se shodují, že největším problémem je administrativní zatížení, v těsném závěsu personální nedostatečnost, následována časovým zatížením. Dále mohli respondenti doplnit chybějící technické prostředky pro zdárné zvládnutí migrační vlny. Největší problém je spatřován v nedostatečném množství vozidel, která jsou potřebná k převozu cizinců. Dalším výrazným nedostatkem jsou dle zkušeností respondentů chybějící nebo kapacitně malé prostory pro zajištění cizinců, včetně nedostatečných prostor pro hygienu. A v neposlední řadě nedostatek personálu a technického vybavení potřebného k administrativě. Výsledky odpovědí na uvedené otázky nás dovedly

ke stejnému závěru, jako výsledky cvičení „Migrace 300“, kdy se ukázalo největší slabinou nadměrné administrativní zatížení, nedostatek personálu a technických prostředků k zabezpečení zajištěných osob (36).

Administrativní zatížení, personální nedostatečnost i časové zatížení jdou „ruku v ruce“. Pokud by se povedlo navýšit počet policistů, mohla by se část administrativy převést na policisty-zpracovatele. Nesmělo by ale dojít k situaci, kdy by byl navýšen pouze personál zabezpečující administrativu, na úkor navýšení počtu policistů v přímém výkonu služby v terénu. Časová náročnost zpracování spisů mimo jiné také závisí na počtu zpracovatelů. Navýšením počtu zpracovatelů se nesníží počet veškerých potřebných úkonů ke zdárnému dokončení řízení, ale celý proces se urychlí, neboť na vše bude více času. Tato skutečnost by patrně ovlivnila také schopnost OCP odbavit denně větší počet osob než doposud. Mimo navýšení počtu osob na zpracování administrativy je nezbytné pro tyto osoby vytvořit i dostatečné pracovní podmínky, minimálně spočívající v dostatečném počtu počítačů, neboť téměř všechny dokumenty jsou v řízení pořizovány elektronicky.

Co se týká vozidel, v současné době je vozový park OPKPE složen z osobních pěti místných vozidel, a k dispozici jsou také čtyři devítimístné transportéry. Je pravdou, že ve chvíli, kdy dvou až tříčlenná policejní hlídka, vykonávající službu v osobním pěti místném vozidle kontroluje skupinu cizinců, ve které se například i jen pět osob nachází na území ČR neoprávněně, nastává problém s jejich převezením – eskortou na místo, kde s nimi bude zahájeno řízení. Na místo musí být povolány posily, z mnohdy dosti vzdálených míst, kde se další hlídky v té době pohybují.

Dalším velkým problémem u OCP není nedostatek, ale samotná neexistence prostor pro zajištění cizinců. Toto ukázala i migrační vlna v roce 2015. Zajištění cizinci byli umístěni v provizorních prostorách, kde byla nutná přítomnost střežících osob, místo toho, aby byli v prostorách k tomu určených pod dohledem kamer. Opět se dostáváme k nedostatku personálu. Policisté, kteří střežili osoby, mohli místo střežení zpracovávat spisovou agendu.

Otázka č. 15 měla za úkol zjistit názor respondentů na hlavní příčiny migrace, a umožňovala zvolit více variant. Bylo použito možné dělení příčin migrace dle Mgr. Lenky Pánkové (17). V současné době se v médiích často diskutuje o tom, že jednou z možných příčin migrace je také narušení bezpečnostní situace v zemích EU, jejich oslabení a destabilizace, proto jsme tuto variantu zahrnuli jako jednu z možností odpovědí. I prezident republiky Miloš Zeman ve svém vánočním poselství uvedl: *„Jsem hluboce přesvědčen o tom, že to, čemu čelíme, je organizovaná invaze a nikoliv spontánní pohyb uprchlíků. Jejich útěk objektivně posiluje Islámský stát“* (39). Nelze přesně stanovit, že jen jediná odpověď by byla tou správnou, proto byla u této otázky zvolena možnost více variant odpovědí. Samotní policisté dle námi provedeného dotazníkového šetření v otázce č. 15 odpovídali, že hlavní příčinou migrace do Evropy je ekonomická příčina, následovaná námi nabízenou odpovědí, tedy narušení bezpečnostní situace v cílové destinaci. Toto je jen domněnka, kterou nelze ani potvrdit ani vyvrátit, ale značný nárůst teroristických útoků v Evropě, může mít dle našeho názoru souvislost právě s migrační vlnou.

Z výsledků dotazníku je zřejmé, že pokud by migrační vlna probíhala ve stejných počtech ještě další roky, OPKPE by patrně zkolabovala. Pro dvě třetiny dotazovaných se jednalo o psychickou zátěž, která by se dala nějakou dobu vydržet. Avšak část respondentů by přemýšlelo o odchodu od OCP STČK.

Domníváme se, že psychická zátěž, a s tím následně spojený odchod od uvedené složky policie, by s nárůstem tlaku na činnost policistů, měl stoupající tendenci. Dále je z výsledků patrné, že OCP není dostatečně připraven na případnou další migrační vlnu ani z pohledu personálního obsazení, ani materiálně technického zabezpečení.

Toto dotazníkové šetření splnilo svůj účel a ukázalo slabá místa, na která je potřeba, aby se OCP STČK zaměřil, zejména pokud chce být schopen zvládnout případnou další migrační vlnu. Největším problémem je nedostatek personálu a technického vybavení potřebného k administrativě, časová náročnost zpracování řízení, a s tím spojená psychická zátěž. Dalším je nedostatek personálu a prostředků pro střežení a převoz cizinců, a v neposlední řadě neexistence prostor pro zajištěné osoby, kde by nebyla nutná neustálá přítomnost střežících osob.

Policistům OCP STČK jsou předávány informace týkající se dění s uprchlíky v ostatních zemích EU. V reakci na tyto situace jsou průběžně doplňovány nebo vydávány nové metodické pokyny. Nikdo na světě nemůže s čistým svědomím říci, že by se na nějakou situaci dokázal připravit stoprocentně, a tak je tomu i u OCP STČK v jeho přípravě na případnou další migrační vlnu. V rámci různých cvičení, která reagovala na migrační vlny, byly odhaleny nedostatky, na které je nutné reagovat a zvýšit tak schopnost být připraven.

Jako doporučení pro současnou praxi navrhuje:

- zvýšit četnosti výcvikových akcí, zaměřených na cizineckou problematiku spojenou s migrační vlnou;
- zabezpečit kurzy na posílení psychické odolnosti policistů či obdobné školení na zvládání stresu;

- navrhnout navýšení tabulkových míst pro OPKPE (jak pro policisty zpracovatele, tak pro policisty v přímém výkonu služby v terénu);
- snížit administrativu (po navýšení personálu převést nebo rozdělit část agendy na zpracovatele);
- zvýšit počet vozidel pro přepravu zajištěných osob (vícemístná);
- zabezpečit prostory pro zajištěné cizince (cely);
- zajistit dostatek technického a materiálního vybavení.

7 ZÁVĚR

Slovo migrace se během krátkého času stalo skloňovaným ve všech pádech. Mohlo by se zdát, že největší vlna migrantů je za námi, ale situace nejen v Evropě se neustále vyvíjí, a kdykoli může dojít k neočekávanému zvratu, který bude potřeba řešit. Tato bakalářská práce představuje úvod do problematiky činnosti Odboru cizinecké policie a jeho připravenosti na případnou další migrační vlnu.

V teoretické části jsme se věnovali rozdělení druhů migrace, jejím příčinám a ekonomickým dopadům. Charakterizovali jsme nejčastější trasy, využívané migranty pro cestu do Evropy a uvedli jimi nejvyhledávanější státy. Ohlédli jsme se za historií cizinecké policie a popsali náplň činností jednotlivých oddělení Odboru cizinecké policie. Uvedli jsme příklady opatření, přijatých v rámci migrační vlny a příklady cvičení, zaměřených na prověření jeho připravenosti.

Praktická část byla věnována demonstraci práce Odboru cizinecké policie Středočeského kraje při migračních vlnách, na konkrétních reálných případech záchytu migrantů na území ČR. K posouzení připravenosti OCP STČK bylo provedeno dotazníkové šetření. Na základě vyhodnocení jeho výsledků, byla navržena doporučení pro praxi.

Závěrem lze říci, že OCP STČK se v současné době již snaží o nápravu některých zjištěných nedostatků. Ne všechny odhalené slabiny je však OCP STČK schopen řešit ze své pozice v hierarchii PČR. Ukáže jen čas, která doporučení se podaří dotáhnout až do zdárného konce.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

PČR – Policie České republiky

CP – cizinecká policie

OCP – Odbor cizinecké policie

OPKPE – Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort

STČK – Středočeský kraj

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců – Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. **IOM.** *Key Migration Terms*. [Online] © 2017 International Organization for Migration. [Citace: 02. 03 2017.] Dostupné z: <https://www.iom.int/key-migration-terms#Migrant>.
2. **Collins.** *Migrant definition and meaning*. [Online] © Collins 2017. [Citace: 12. 3 2017.] Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/migrant>.
3. **UNHCR.** *"Refugee" or "migrant" - Which is right?* [Online] © UNHCR 2001-2017. [Citace: 6. 3 2017.] Dostupné z: <http://www.unhcr.org/news/latest/2016/7/55df0e556/unhcr-viewpoint-refugee-migrant-right.html>.
4. **Odbor azylové a migrační politiky.** *Migrace*. [Online] © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, 14. 02 2012. [Citace: 29. 3 2017.] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>.
5. **Odbor azylové a migrační politiky.** *Dublinský systém*. [Online] © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, 29. 01 2016. [Citace: 30. 3 2017.] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>.
6. **Europa.eu.** *EUROPA - Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex)*. [Online] European. [Citace: 6. 12 2016.] Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs.
7. **VLÁČIL, Jiří.** *Právo na vstup a pobyt na území členských států Evropské unie*. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-87975-52-7.

8. **Europa.eu.** *Schengen area. Migration and home affairs.* [Online] [Citace: 28. 3 2017.] Dostupné z: http://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en.

9. *Zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů.*

10. *Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů.*

11. **UHEREK Zdeněk, HONUSKOVÁ Věra, OŠŤÁDALOVÁ Šárka, GÜNTER Vladislav.** *Migrace: historie a současnost.* Ostrava : Občanské sdružení PANT, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.

12. **PALÁT, Milan.** *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politika a trendy.* Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2015. ISBN 978-80-7418-230-3.

13. **DUMMETT, Michael.** *O přistěhovalectví a uprchlících.* Praha : Filosofia, 2016. ISBN 978-80-7007-462-6.

14. **PALÁT, Milan.** *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.* Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.

15. **JANÁČKOVÁ Stanislava, SKOPEČEK Jan, SLANÝ Martin, et al.** *Masová migrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?* Praha : Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1.

16. *Evropa v imigrační krizi: jaká jsou východiska?: XII. vědecká konference: 3. - 4. května 2016.* Praha : Vysoká škola mezinárodních vztahů, 2016. ISBN 978-80-86747-40-8.

17. **Pánková Lenka Mgr., Klega Jan Mgr..** *Migrace není legrace.* Olomouc : Arpok, o. p. s., 2016. ISBN 978-80-906162-2-6. Dostupné také z: [http://arpok.cz/wp-content/uploads/2013/02/Migrace_neni_legrace_manual_pro_pedagogy.pdf]

18. **OVESNÝ, Mikoláš.** *Evropská migrační krize a role vybraných zemí: České republiky, Maďarska a Německa.* Praha 2016. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, doc. PhDr. Libuše Macáková, CSc., Dostupné také z: <https://vskp.vse.cz/eid/51162>

19. **Frontex.** *Migratory routes map.* [Online] © 2017 FRONTEX. [Citace: 10. 02 2017.] Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/>.

20. **Člověk v tísní.** *Středomoří - migrační brána do Evropy.* [Online] © 2013 Člověk v tísní o.p.s. [Citace: 09. 03 2017.] Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/cs/clanky/stredomori-migracni-brana-do-evropy>.

21. **Frontex.** *Central Mediterranean route.* [Online] © 2017 FRONTEX. [Citace: 10. 02 2017.] Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/central-mediterranean-route/>.

22. **Frontex.** *Eastern Mediterranean route.* [Online] © 2017 FRONTEX. [Citace: 10. 02 2017.] Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/eastern-mediterranean-route/>.

23. **PÁNA Lubomír, RATAJ Jan a kol.** *Migrační krize a vztahy většinového obyvatelstva a menšin v současné Evropě.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2016. ISBN 978-80-7556-000-1.

24. **Frontex.** *Western Balkan Route.* [Online] © 2017 FRONTEX [Citace: 10. 02 2017.] Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>.

25. **Ředitelství služby cizinecké policie.** (intranet)

26. *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.*

27. **HRUDKA Josef, ZÁMEK David et al.** *Organizace a činnost policejních služeb.* Praha : Police History, 2012. 978-80-86477-56-5.

28. **Policie České republiky.** *Policie České republiky.* Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9. Dostupné také z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>.

29. **ČIŽINSKÝ, Pavel et al.** *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR.* Praha : Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1.

30. **LIBICHOVÁ, Lenka.** *Cizinecká policie.* Praha 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filosofická fakulta, Prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130049131/?lang=cs>

31. **VŠERS, Granty.** *Základy spolupráce s cizineckou policií.* [Online] [Citace: 30. 10 2016.] Dostupné z: <http://granty.vserts.cz/vpbs/wp-content/uploads/2013/05/06-Z%C3%A1klady-spolupr%C3%A1ce-s-cizineckou-polici%C3%AD.pdf>. CZ.1.07/3.2.08/02.0046.

32. *Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.*

33. **Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Středočeského kraje.** (intranet)

34. **Policie České republiky.** *Policie ukončila sérii cvičení na státních hranicích.* [Online] © 2017 Policie ČR. [Citace: 02. 03 2017.] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policie-ukoncila-serii-cviceni-na-statnich-hranicich.aspx>.

35. **Policie České republiky.** *Cvičení složek integrovaného záchranného systému - MIGRACE.* [Online] © 2017 Policie ČR. [Citace: 09. 01 2017.] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/cviceni-slozek-integrovaneho-zachranneho-systemu-migrace.aspx>.

36. **Poradní sbor pro hejtmana Středočeského kraje.** *Poradní sbor hejtmana pro otázky migrace, národnostní menšiny, bezpečnost a prevenci kriminality projednal závěry cvičení Migrace 300.* [Online] © 2017 Středočeský kraj. [Citace: 10. 03 2017.]

Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home/-/blogs/poradni-sbor-hejtmána-pro-otázky-migrace-narodnostní-mensiny-bezpečnost-a-prevenční-kriminality-projednal-zavery-cvicení-migrace-300>.

37. **Ředitelství služby cizinecké policie.** *Nelegální migrace v ČR za rok 2016.* [Online] © 2017 Policie ČR. [Citace: 18. 03 2017.] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-cr-za-rok-2016.aspx>.

38. **Pítrová, L. a kol.** *Aktuální právní aspekty migrace.* Praha : Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-162-5.

39. **Zeman, Miloš.** *Vánoční poselství prezidenta republiky Miloše Zemana.* [Online] © 2017 Pražský hrad, 26. 12 2015. [Citace: 04. 1 2017.] Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/vanocni-poselstvi-prezidenta-republiky-milose-zemana-1-12369>.

40. **Odbor cizinecké policie Středočeského kraje.** (intranet)

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Migratory routes map.....	25
Obrázek 2 Členění v rámci policie	28
Obrázek 3 Dělení Odboru cizinecké policie	34
Obrázek 4 Logo Oddělení dokladů a specializovaných činností	36
Obrázek 5 Logo OPKPE Středočeského kraje	38
Obrázek 6 Mapa pokrytí Středočeského kraje	42

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Přehled záchytu nelegálních cizinců na území České republiky.....	46
---	----

12 SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Graf 1 Odsloužené roky	57
Graf 2 Účast na cvičeních	58
Graf 3 Účast na částečném uzavření hranic	59
Graf 4 Účast na akci „Migrace 300“	60
Graf 5 Obohacení dosavadních znalostí	61
Graf 6 Posouzení cvičení	62
Graf 7 Odborná připravenost na migrační vlnu	63
Graf 8 Aktuální hrozba příchodu migrační vlny	64
Graf 9 Připravenost Odboru cizinecké policie	65
Graf 10 Denní limit odbavených migrantů	66
Graf 11 Technická vybavenost Odboru cizinecké policie	67
Graf 12 Problémy při zpracování	68
Graf 13 Ovlivnění pracovního nasazení	69
Graf 14 Doba zvládnutí práce pod tlakem migrační vlny	70
Graf 15 Příčiny migrace	71

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Dotazník

Vážené policistky a vážení policisté,

jmenuji se Klára Sedmidubská a studuji na ČVUT obor Plánování a řízení krizových situací. Dovoluji si Vás oslovit a požádat o spolupráci ve formě vyplnění následujícího anonymního dotazníku a zároveň Vás žádám o jeho pravdivé vyplnění. Tento dotazník bude sloužit pouze jako podklad při zpracování mé bakalářské práce na téma Připravenost Odboru cizinecké policie na řešení problematiky evropských migračních vln. U některých otázek v dotazníku je možné zaškrtnout více odpovědí, na tuto možnost budete upozorněni.

1. Jak dlouho pracujete u Cizinecké policie?
 - a) 0-5 let
 - b) 5-10 let
 - c) 10-15 let
 - d) 15 a více let

2. Zúčastnil/a jste se některého ze cvičení, týkající se uzavření vnitřních hranic ČR?
 - a) ano
 - b) ne

3. Zúčastnil/a jste se fyzické výpomoci na částečném uzavření vnitřních hranic ČR? (např. s Rakouskem)
 - a) ano
 - b) ne

4. Zúčastnil/a jste se taktického cvičení složek IZS „Migrace 300“?
 - a) ano
 - b) ne

5. Obohatilo toto cvičení vaše znalosti týkající se cizinecké problematiky?
- a) ano
 - b) ne
6. Vnímáte tato cvičení, týkající se cizinecké problematiky jako:
- a) Dostatečná : ano x ne
 - b) Přínosná: ano x ne
 - c) Srozumitelná a dobře připravená: ano x ne
7. Myslíte si, že jste odborně a prakticky připraven/a na případnou další migrační vlnu v takovém rozsahu jako proběhla v roce 2015?
- a) ano, jsem si jistý/á
 - b) ne, budu spoléhat na instrukce od vedení
 - c) vlastní odpověď.....
8. Vnímáte problematiku příchodu migrační vlny do ČR jako aktuální hrozbu?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
9. Domníváte se, že je Odbor cizinecké policie schopen svými silami a prostředky zvládnout další migrační vlnu jako byla v roce 2015?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nemám informace
10. Jaký denní limit migrantů je Odbor cizinecké policie schopen odbavit
- a) do 10 osob
 - b) do 20 osob
 - c) do 30 osob
 - d) více

11. Myslíte si, že je Odbor cizinecké policie dostatečně vybaven technickými prostředky pro zvládnutí migrační vlny? (vozidla, pc, atd.)
- a) ano
 - b) ne (doplňte chybějící prostředky)
12. V čem vidíte největší problém při zpracovávání „migrační vlny“? (více možností)
- a) personální nedostatečnost
 - b) administrativní zatížení
 - c) materiální zabezpečení
 - d) časové zatížení
 - e) vlastní odpověď
13. Migrační vlna, která proběhla v roce 2015, byla velkého rozsahu. Jakým způsobem Vás toto pracovní nasazení ovlivnilo? (více možností)
- a) psychická zátěž
 - b) fyzická zátěž
 - c) nijak mě to neovlivnilo
 - d) vlastní odpověď
14. Jak dlouho se domníváte, že byste byli pod takovýmto tlakem schopni pracovat?
- a) vůbec mě to neovlivnilo
 - b) přemýšlel/a bych o odchodu od Odboru cizinecké policie
 - c) nějakou dobu bych to vydržel/a
 - d) nevím
15. Co je dle Vašeho názoru hlavní příčinou migrace do Evropy? (více možností)
- a) ekonomická příčina (získání lepšího standardu)
 - b) sociální příčina (získání lepší zdravotní péče, vzdělání, atd.)
 - c) politická příčina (pronásledování)
 - d) environmentální (změna přírodního klimatu, nemožnost obživy, atd.)
 - e) demografické (přelidněnost a s ní spojené strádání)

- f) bezpečnostní (narušení bezpečnostní situace v cílové destinaci, terorismus, atd.)

Děkuji za Váš čas a spolupráci, Klára Sedmidubská